

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Imamo teškoća sa rasporedom sjedenja
2 Vijeća. Ja moram da se pomjerim desno da bih Vas vidio, inače moram da pomjeram
3 monitor, ne želim to da radim.

4 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Izvinjavam se, ja sam pokušao isto da
5 se malo pomjerim, ali nije... izgledalo je malo čudno.

6 U svakom slučaju, rekao sam, kada pogledamo pravilnik, ne vidimo veće
7 praktične razlike. Većina naših svjedoka su bili ili za staro pravilo 89(F) ili
8 za novo 92ter ili 92bis i u suštini radimo isto što se radi u većini predmeta.
9 Riječ je o materijalu na koji ćemo se oslanjati i dovešćemo tog svjedoka na
10 unakrsnoj ispitivanje.

11 Ali bismo htjeli neke smjernice u vezi sa onim što ste rekli prije
12 nekoliko mjeseci. Mi smo gledali kako druga Pretresna vijeća to rade, u nekim
13 predmetima su dozvolili 30-tak minuta za glavno ispitivanje svjedoka. Mi bismo
14 željeli da imamo mogućnost da postavimo nekoliko pitanja, ako je neophodno,
15 svjedoku, za neke ključne tačke i mislim da to možemo da uradimo za 30 minuta i
16 da to vrijedi 30 minuta. A takođe ćemo staviti na raspolaganje kratak rezime, sa
17 ključni tačkama iskaza tog svjedoka i prezentirati to. Sjećam se da ste Vi
18 rekli... U stvari, ne mogu da se tačno da se sjetim šta ste Vi tačno rekli da
19 očekujete od nas da uradimo.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ovo će se pitanje pojaviti kasnije i
21 onda ćemo o njemu konačno odlučiti, ali možemo da se dodirnemo nekih tačaka i o

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 njima da raspravljamo već sad.

2 Taj rezime koji ste pomenuli, naći ćete u naše... naše smjernice u
3 odluci koju smo dali prije nekoliko mjeseci, za sami početak suđenja, a to je da
4 smatramo da je to primjereno, da je to adekvatno da kada se svjedok dovodi ovdje
5 samo u svrhu unakrsnog ispitivanja, bez obzira da li je riječ o ograničenom ili
6 neograničenom unakrsnom ispitivanju, mi tražimo od strana koje dovode tog
7 svjedoka da pročitaju rezime tog svjedoka, bilo da je riječ o rezimeu prethodne
8 izjave ili prethodnog iskaza tog svjedoka. To će biti vrlo kratak rezime koji bi
9 poslužio u više svrha. Jedna svrha je da se podsjeti ili da se osvježi pamćenje
10 tog svjedoka; druga je da se obavijesti javnost, jer javnost neće imati pristup
11 prethodnim izjavama ili transkriptima iskaza tog svjedoka. Pa je, prema tome,
12 taj zahtjev nešto na što smo već ukazali.

13 Takođe se sjećam da smo raspravljali o tome da li se svjedok, recimo
14 svjedok Tužilaštva, dovodi samo zbog unakrsnog ispitivanja, zbog primjene
15 pravila 92bis, da li biste Vi imali pravo da postavite neka početna pitanja ili
16 dodatna pitanja tom svjedoku prije njegovog ili njenog unakrsnog ispitivanja. I
17 ispravite me ako griješim, naš stav u to vrijeme je bio: da, naravno. I tako smo
18 se složili. U međuvremenu, to naravno zavisi od svjedoka do svjedoka, ali sva
19 dalja pitanja koja se dodaju svjedoku ne bi trebala da budu da se pokrije
20 njegovo prethodno svjedočenje, već samo da se pokrenu neka nova pitanja koja su
21 se u međuvremenu pojavila.

22 Mislim da ću se tokom prve pauze konsultovati sa svojim kolegama, da se
23 uvjerim da izražavam mišljenje cijelog Vijeća, ali mislim da to već sad činim.

24

25

26

27

28

29

30

1 U međuvremenu, da li ima još nešto što želite da kažete ili da dodate?

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ne, gospodine predsjedavajući, to je
3 jasno.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U međuvremenu, juče smo Vam rekli da
5 ćemo napraviti pauzu tokom koje ćemo raspravljati o nekim stvarima. Mi smo imali
6 tu pauzu. Takođe smo raspravljali o nekim stvarima i kasnije nakon jučerašnjeg
7 zasjedanja, i to dužu raspravu, i sa zadovoljstvom mogu da Vas obavijestim da
8 jedan od podnesaka koji se može smatrati ovim okolnostima prilično hitnim, mi
9 smo sada u poziciji da donesemo odluku u vezi s tim.

10 I sad ćemo Vam saopštiti usmenu odluku, a uslijedit će odgovarajuća
11 pismena odluka. Ideja je da Vam dozvolimo, gospodine McCloskey, da pripremite
12 bolji raspored i da bolje pripremite svjedoke za ostatak ovog mjeseca i
13 predstojeći mjesec. Riječ je o podnesku koji je uložio optuženi general Miletić
14 i general Gvero, dakle obojica, i tu se traži potvrda za podnošenje žalbe ili da
15 se alternativno razmotri naša odluka od 12. septembra 2006. u vezi sa primjenom
16 pravila 92 u podnesku koji je pokrenuo Tužilaštvo.

17 Kada smo donosili svoju odluku, naravno, uzeli smo u obzir odgovor koji
18 je uložilo Tužilaštvo. Kao što sam rekao prije par minuta, kasnije tokom ove
19 sedmice mi ćemo dostaviti pismenu izjavu... odluku u vezi sa ovim podneskom i
20 odgovorom. Međutim, kako aspekti ove odluke imaju konkretni uticaj na svjedoke
21 Tužilaštva koje je Tužilaštvo zakazalo da svjedoče već početkom iduće sedmice,
22 mi smo smatrali da je primjereno da Vas sve obavijestimo o rješavanju tog
23 podneska usmeno, dakle unapred prije što se dostavi pismena odluka.

24

25

26

27

28

29

30

1 Pretresno vijeće konstatuje da optuženi Miletić i Gvero u ovom predmetu
2 nisu pokazali da postoje preduslovi za davanje potvrde po pravilu 73(B) u ovom
3 predmetu. Međutim, mi konstatujemo da određeni argumenti optuženih pokazuju
4 konkretne okolnosti koje opravdavaju da ponovo razmotrimo svoj nalog kojim se...
5 kako bismo spriječili čak i najmanju mogućnost nepravde.

6 U skladu s tim, u našoj pismenoj odluci mi nalažemo sljedeće:

7 Prvo, premda odluka od 12. septembra 2006. ograničava raspon unakrsnog
8 ispitivanja svjedoka 24 i 26 i fokusira na pitanja prisilnog preseljavanja,
9 Pretresno vijeće je uvjereno da ograničenja koja su nametnuta ovom odlukom više
10 nisu primjerena i nalaže da raspon unakrsnog ispitivanja svjedoka 24 i 26 više
11 ne bude ograničen na pitanja prisilnog preseljavanja.

12 Drugo, premda naša odluka od 12. septembra 2006. dozvoljava uvođenje
13 pismenih iskaza svjedoka 23, a da pri tome ne traži da se svjedok pojavi za
14 unakrsno ispitivanje, mi smo uvjereni da usvajanje ovih pismenih dokaza bez
15 unakrsnog ispitivanja više nije primjereno niti opravdano.

16 Prema tome, nalažemo da se pismeni dokazi sada uvode samo pod uslovom da
17 svjedok 23 dođe na suđenje na unakrsno ispitivanje.

18 U svim ostalim aspektima, Vaš podnesak, gospođo Fauveau, se odbija ili
19 će se odbiti. Da. I naravno, gospodine Krgović.

20 To smo uradili da biste manje-više znali, pošto znam da se po pravilu
21 održavaju pripremni razgovori sa svjedocima.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li ima nekih drugi preliminarnih pitanja? Gospodine Bourgon? Niste
2 bili u pravu uzgred rečeno o gospodinu Costeru, jer njegovo unakrsno
3 ispitivanje, sve do ove odluke, je trebalo da bude ograničeno samo na
4 premještanje, prisilno premještanje. Sada će biti prošireno.

5 G. BOURGON: [simultani prevod] Prihvatam ispravku, gospodine
6 predsjedavajući.

7 Dobro jutro, gospodine predsjedavajući. Dobro jutro sudijama. Samo bih
8 želio da brzo pokrenem jedno pitanje u vezi sa onim što je moj kolega upravo
9 pokrenuo u vezi sa novim pravilom 92ter.

10 Mi smo obaviješteni da na osnovu odluke Pretresnog vijeća o svjedocima
11 koji treba da se pojave na unakrsno ispitivanje ili treba da se pojave kao
12 svjedoci *viva voce*, u vezi sa odlukom Pretresnog vijeća po podnesku po pravilu
13 92bis, mi smo saznali da će Tužilaštvo povući neke svjedoke. Imam na umu dva
14 svjedoka. Nemam kod sebe njihove brojeve, ali znam njihova imena, pa bismo možda
15 mogli da pređemo na zatvorenu sjednicu.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dajte da pređemo na privatnu sjednicu.

17 [Poluzatvorena sjednica]

18 (redigovano)

19 (redigovano)

20 (redigovano)

21 (redigovano)

22 (redigovano)

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Strana 2527 redigovana. Poluzatvorena sjednica.

utorak, 17.10.2006.

Predmet br. IT-05-88-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 (redigovano)
2 (redigovano)
3 (redigovano)
4 (redigovano)
5 (redigovano)
6 (redigovano)
7 (redigovano)

8 [Otvorena sjednica]

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dajte da uvedemo gospodina Frankena.

10 [Svjedok je ušao u sudnicu]

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Franken.

12 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobrodošli natrag u sudnicu. Žao mi je
14 što ste čekali 24 minuta, ali imali smo neka preliminarna pitanja koja nemaju
15 nikakva veze sa Vama i Vašim iskazom, ali smo morali o njima da raspravljamo.
16 Hvala Vam za Vaše strpljenje i razumijevanje. Sada ćemo nastaviti i završiti sa
17 glavnim ispitivanjem, a onda ćemo početi sa unakrsnim ispitivanjem.

18 Gospodin Thayer, izvolite.

19 G. THAYER: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući. Dobro
20 jutro Vama i sudijama.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro.

22 SVJEDOK: ROBERT ALEXANDER FRANKEN [nastavak]

23 [Svjedok odgovara putem prevodioca]

24 Ispituje g. Thayer:[nastavak]

25 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

26

27

28

29

30

1 P: Dobro jutro, gospodine.

2 O: Dobro jutro.

3 P: Juče smo prekinuli kada smo razgovarali o dokumentu koji ste
4 potpisali 17. jula. Zamolit ću da se taj dokument ponovo stavi na *e-court*. Mi
5 imamo broj po spisku 65ter, to je 453.

6 I dok čekamo da se to pojavi na ekranu, gospodine, Vi ste svjedočili da
7 kada je ovaj dokument Vama prvi put pokazan, on je bio na B/H/S-u. Je li to
8 tačno?

9 O: To je tačno.

10 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da sada pogledamo stranice 4 i 5
11 ovog dokumenta.

12 P: Da li vidite taj dokument na ekranu?

13 O: Da, vidim.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da pogledamo sada dno ovog
15 dokumenta, odnosno sljedeću stranicu, stranicu 5.

16 P: Gospodine, nakon što ste potpisali verziju koja je prevedena na
17 engleski, preveo ju je prevodilac Holandskog bataljona, Vi ste tako... od Vas je
18 takođe traženo da potpišete verziju na B/H/S-u?

19 O: Tako je.

20 P: Kada pogledate ovaj dokument pred sobom, da li vidite svoj potpis?

21 O: Da, moj potpis je lijevo.

22 P: Da li su to potpisale i druge dvije osobe u Vašem prisustvu?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Jesu.

2 P: Gospodine, zašto ste potpisali ovaj dokument?

3 O: Pa već sam Vam rekao, kada je Međunarodni komitet Crvenog krsta
4 otišao, zajedno sa majorom Nikolićem iz Bratunačke brigade, da pregleda ranjene,
5 pukovnik Janković mi je jasno rekao da je potpisivanje ovog dokumenta ne
6 apsolutni preduslov, već bi poboljšalo, išlo u prilog procedure evakuacije
7 ranjenih iz Bratunca i van naše baze.

8 P: Bez ulaska u previše detalja, da li su ti ranjeni na kraju prebačeni?

9 O: Da. Mi smo pokušali da ih uvedemo u prvi konvoj koji je otišao sa
10 izbjeglicama. Oni su zaustavljeni u području Kladnja, gdje su se iskrcavali iz
11 konvoja i onda su ih Srbi poslali natrag.

12 P: Ranjenici koji su predmet ovog dokumenta i koje ste Vi imali na umu
13 kada ste potpisivali, kada ste odlučili da potpišete ovaj dokument, kada su oni
14 u stvari otišli iz baze UN-a?

15 O: Pa istog tog dana, sedamnaestog.

16 P: Tokom događaja koji su prevladivali u vrijeme potpisivanja ovog
17 dokumenta i prebacivanja ranjenika, da li ste imali priliku da posmatrate koliko
18 je... kolika je ovlaštenja imao pukovnik Janković?

19 O: Pa, on je očigledno apsolutno komandovao tom cijelom situacijom.

20 P: A kako je to bilo očigledno?

21 O: Pa, on je bio jedini koji je sa mnom razgovarao i sa mnom pregovarao.
22 Predstavnik Bratunačke brigade, major Nikolić, je želio da sjedi pored njega,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ali on ga je poslao natrag u sobu gdje je bio sastanak i bilo jasno da je on bio
2 vodeći čovjek u toj delegaciji.

3 P: Da li je u jednom trenutku bilo nekih teškoća na koje je naišao
4 Međunarodni komitet Crvenog krsta u odnosu na jedan od tih konvoja?

5 O: To je tačno. Kada je delegacija Međunarodnog komiteta Crvenog krsta
6 došla, gospođa koja je bila glavna bila je jako ljuta jer je njen kamion
7 zaustavljen na srpskoj granici. U kamionu su bile nužne stvari i ona je
8 protestvovala kod pukovnika Janković u vezi s tim. On se nasmiješio, uzeo je
9 svoj mobilni telefon i nakon kratkog razgovora, taj kamion je došao.

10 P: Šta ste mu Vi rekli, ako ste mu išta rekli?

11 O: Pa, bio sam iznenađen da oficir bosanskih Srba može da komanduje
12 srpskom granicom. On nije reagovao, samo se nasmiješio.

13 P: Da li je to bilo 17., da li se to tad desilo?

14 O: Tako je.

15 P: Sada bih Vam skrenuo pažnju na 21. juli. To je dan kada se Holandski
16 bataljon konačno povukao iz baze. Do tog trenutka, recimo od 13. jula, da li ste
17 imali slobodu kretanja i mogli da napustite bazu?

18 O: Ne, nismo. Trebalo je da ostanemo u svojoj bazi.

19 P: Da li Vam je to neko posebno rekao?

20 O: Da, pukovnik Janković je to učinio veoma jasnim.

21 P: Da li biste ukratko objasnili Pretresnom veću kako izgledao proces
22 napuštanje baze od strane Holandskog bataljona?

23 O: 31., mi smo već sve organizovali i sva motorna vozila su krenula u
24 jednoj velikoj koloni prema Bratuncu. Prošli smo srpsku granicu, ono što smo

25

26

27

28

29

30

1 nazivali gvozdenim mostom. U pitanju je most koji ide preko re... preko reke
2 Drine u blizini Bratunca i na kraju smo ot... ja sam otišao u posljednjoj grupi
3 sa oklopnim transporterima.

4 P: Da li je Vaš deo konvoja morao da se zaustavi u nekom trenutku?

5 O: Da. Oklopni transporteri su morali da prate drugačiji put, zato što
6 je trebalo da budu odvezeni nazad u Zagreb. Prema tome, kada smo prelazili
7 gvozdeni most, ja sam se zaustavio sa ovim odredom na oko 2 kilometra i tamo smo
8 bili zadržani.

9 P: Kada kažete "2K", mislite na 2 kilometra?

10 O: Da, izvinjavam se, 2 kilometra.

11 P: Da li je od Vas traženo da se sa nekim posebno susretnete u nekom
12 trenutku?

13 O: Da. Vrlo nakratko, recimo oko 150 metara nakon što sam prešao most,
14 mene su zaustavili i traženo je od mene da se pozdravim sa Mladićem.

15 P: A ko je od Vas tražio da se oprostite sa Mladićem?

16 O: Ne sećam se. Koliko se sećam, u pitanju je bio prevodilac, prevodilac
17 bosanskih Srba koji je došao do mog vozila.

18 P: Kakav je bio Vaš odgovor?

19 O: Nisam bio voljan da to učinim.

20 P: Da li ste primetili da je došlo do nekog okupljanja... I u stvari,
21 dozvolite mi da presko... Molim Vas da pravite pauzu. Imamo još samo nekoliko
22 pitanja, ali da pokušamo da pravimo pauze. Znači, da li je bilo nekog okupljanja
23 koje biste primetili dok ste izlazili iz Bratunca?

24 O: Da. U blizini mosta nalazila se grupa ljudi. Tu je bio general
25 Nicolai - u pitanju je general Ujedinjenih nacija, holandski general - zatim
26 general Mladić, neki oficiri i pukovnik Karremans. Oni su stajali tu i izgledalo

27

28

29

30

1 je kao da vrše neku inspekciju, kao da prisustvuje nekoj paradi ili nečem
2 slično, tako je izgledalo. Oni su pozdravili kada su jedinice prošle.

3 P: I šta ste Vi u tom trenutku učinili, gospodine?

4 O: Ništa. Samo smo nastavili da se vozimo.

5 P: Hvala Vam, gospodine. Nemam više daljih pitanja.

6 O: Hvala Vam.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Thayer. Hvala Vam
8 takođe što ste završili svoje glavno ispitivanje za upo... gotovo upola vremena
9 koje bilo na raspolaganju Optužbi. Otprilike je reč o polovini vremena koje je
10 Optužba predvidela.

11 Da vidimo sada šta može da učini Odbrana. Da li ste odlučili da zadržite
12 isti redosled kada je u pitanje ovaj svedok? Ne. Može li molim neko da ustane?

13 GĐA CONDON: [simultani prevod] Mi ćemo i dalje početi prvi, ali mislim
14 da je došlo do nekih promena u rasporedu.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Mogu li sada da dobijem novu
16 procenu vremena koje će biti potrebno?

17 GĐA CONDON: [simultani prevod] Časni Sude, ja se svakako nadam da ću
18 završiti do jednog sata.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Do 12.30h danas, mislite?

20 GĐA CONDON: [simultani prevod] Da.

21 Mislim da smo predvideli sat i po do dva sata, ali...

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da će to da prođe pre nego što i
23 primetite.

24 Izvolite, gospodine Meek.

25

26

27

28

29

30

1 G. MEEK: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine predsjedavajući. Odbrana
2 gospodina Beare neće biti druga po redu za unakrsno ispitivanje.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ali pitam Vas svejedno.

4 G. MEEK: [simultani prevod] Mislim da će nam možda biti... Koliko smo
5 rekli? Jedan sat? Mislim da će nam trebati jedan sat, a možda ćemo biti i malo
6 kraći.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Videćemo šta će se dogoditi.

8 Gospodine Bourgon ili...

9 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine predsjedavajući.
10 Odbrana gospodina Nikolića će nastupiti treća. Koliko mi sada procenjujemo biće
11 možda pet... možda će trajati oko sat i po, u zavisnosti o toga šta se dogodi sa
12 prva dva unakrsna ispitivanja.

13 Hvala Vam, gospodine predsjedavajući.

14 G. STOJANOVIĆ: Dobro jutro ili dobar dan, časni Sude. Mi smo planirali
15 da danas ispitujemo svjedoka, kako smo i rekli u najavi, do jedan sat. I prema
16 planu kojeg smo imali u pripremi za današnje ispitivanje, mi bi se pojavili kao
17 drugi. Radi razjaš...

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da postoji neki problem sa
19 prevodom, jer je neko rekao do 12.30h, a neko drugi je rekao do jedan sat.

20 Gospodo Condon, kada ste rekli do 12.30h, na šta ste zapravo mislili?

21 GĐA CONDON: [simultani prevod] Časni Sude, ja se svakako nadam da
22 ćemo... da ću ja završiti do kraja drugog zasedanja ovog jutra. Svakako ću dati
23 sve od sebe...

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mi ne možemo to da prihvatimo, to je
2 nečuveno.

3 Gospodine Stojanović, Vi ste rekli jedan sat. Molim Vas, sedite. Mi ćemo
4 Vam reći koliko dugo možete unakrsno da ispitujete svedoka. Vi očekujete da
5 ispitujete, dakle, tokom jednog sata svedoka, a ne do 13.00 časova? U redu.

6 Hvala Vam, gospodine Stojanoviću.

7 Gospođo Fauveau, izvolite.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsedavajući, ja zasada
9 ostajem pri svojoj prvobitnoj proceni od dva sata, ali to bi moglo da bude i
10 kraće. Zavisi od kolega koje će mi prethoditi. Štaviše, rekla bih da moj kolega,
11 branilac gospodina Gvera, će pristupiti unakrsnom ispitivanju pre mene ovog
12 puta.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Josse.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa, časni Sude, mi smo prvobitno rekli
15 jedan čas. Nećemo biti duži od jednog sata, a nadam se da ćemo biti i kraći od
16 toga.

17 G. HAYNES: [simultani prevod] Ne manje od 20 minuta, ali ne više od 45.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Koliko sam shvatio, gospođa
19 Condon počine prva.

20 Gospođo Condon, izvolite.

21 GĐA CONDON: [simultani prevod] Hvala Vam, časni Sude.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uskoro će te videti koliko brzo možete
23 da završite.

24 Unakrsno ispituje gđa Condon:

25 [Braniteljica ispituje putem prevodioca]

26 P: Gospodine Franken, želela bih da Vas podsetim na svoj iskaz u vezi sa
27 naređenjem koje ste dali za odbranu Srebrenice. Da li se sećate tog iskaza?

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Videli smo jedan konkretan dokument u kojem se pominje to naređenje
3 od 9. jula kao jedno ozbiljno zeleno naređenje.

4 O: To je tačno.

5 P: Ono što to zapravo znači jeste da u toj fazi Holandski bataljon
6 funkcioniše kao redovna vojska. Je li to tačno?

7 O: To je tačno, kada je reč o odbrani Srebrenice.

8 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Izvinite, gospođu Condon. Moram da pitam
9 da li se ovaj dokument nalazi u sistemu elektronske sudnice. U protivnom bi
10 članovi Veće želeli da dobiju fotokopije.

11 G. THAYER: [simultani prevod] Da, časni Sude. Verujem da se nalazi u
12 elektronskoj sudnici. U pitanju je dokazni predmet P02263.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala Vam.

14 Gospođu Condon, možete da produžite.

15 GĐA CONDON: [simultani prevod] Hvala Vam, časni Sude.

16 P: Mislim da je pravično reći da je u to vreme... da su u to vreme
17 interesi 28. muslimanske divizije i Holandskog bataljona bili isti?

18 O: Da, što se tiče svrhe.

19 P: Da li se slažete sa tim kada je u pitanju odbrana enklave?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Mi nismo bili sigurni da li 28... da li je 28. divizija imala nameru
2 da brani enklavu u ovoj fazi, jer su oni već pokazali da se nisu borili na ivici
3 enklave. Prema tome, mi ne znamo šta si zaista bili ciljevi 28. divizije. Mi smo
4 predložili da... mi smo nagovestili da oni žele da brane grad.

5 P: Pod pretpostavkom da su oni imali takvu nameru, poenta je sledeća: a
6 to je, da je uloga Holandskog bataljona sa plave prešla na zelenu. Da li je to
7 tačno?

8 O: Kada je u pitanju Srebrenic... odbrana Srebrenice, jeste.

9 P: I naravno, ono što je očigledno veoma važno ovdje jeste da Holandski
10 bataljon više nije bio neutralan.

11 O: To je tačno, zašto smo počeli da pucamo na vojsku bosanskih Srba.

12 P: Želela bih samo da Vam postavim nekoliko pitanja 28. diviziji. Što se
13 tiče Armije BiH, juče ste rekli da ste primetili da su mali nove uniforme.

14 O: Tačno.

15 P: Ali takođe je tačno da ste u maju primetili da su imali neke nove
16 sjajne puške tipa Kalašnjikov.

17 O: Videli smo nekoliko tipova Kalašnjikov pušaka.

18 P: I takođe je tačno, kada su... kada je u pitanju... kada su u pitanju
19 Vaše... ono što ste Vi uočili u pogledu humanitarne pomoći, Vi ste imali... Vi

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ste ra... imali... razmišljali o tome da Armija BiH možda koristi humanitarnu
2 pomoć za svoje vlastite svrhe. Da li je to tačno?

3 O: Meni je rečeno iz opštine da je 28. divizija uvek uzimala deo... deo
4 namirnica koje je dovodio UNHCR.

5 P: Ali nije u pitanju samo to, Vi ste imali... Vi ste izrazili svoje
6 mišljenje pred parlamentarnom komisijom holandske vlade. Vi ste... Slažete li se
7 da ste rekli da je 28. divizija smatrala da je u to vreme toliko važna, da je za
8 sebe zadržavala veliki deo zaliha.

9 O: To sam rekao. Tačno je.

10 P: Takođe ste pominjali u svom iskazu nešto što ste nazvali kao *Pony*
11 *Express*. Šta je priroda *Pony Expressa*?

12 O: *Pony Express* je zapravo... u pitanju je bilo o 15 ponija koji su se
13 kretali iz enklave u smeru Žepe i vraćali se sa različitim...

14 P: Sa cigaretama, alkoholom?

15 O: Da. Na primer, a kasnije smo mi viđali te cigarete na pijaci.

16 P: U redu. Sada bih želela da se vratim na to kakvi su... da li su... na
17 to da su interesi Holandskog bataljona i Armije BiH bili paralelni 9. juna. Pre
18 tog trenutka, vođeni su razgovori, zar ne, između Holandskog bataljona i Armije
19 BiH o tome da se organizuje jedna koordinisana odbrana?

20 O: Da. Tako sam već izjavio.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Deo sporazuma koji je zaključen bio je taj da se isprazne sabirne
2 tačke za sakupljanje oružja?

3 O: Čim bi došlo do pravog napada, otvorile bi se sabirne tačke za oružje
4 i oružje bi se stavilo na raspolaganje Armiji BiH. To je tačno.

5 P: U svom iskazu, svom jučerašnjem iskazu, gospodine Franken, Vi ste
6 opisali razgovore sa načelnikom štaba 28. divizije i opisali ste taj razgovor
7 kao neobičan. Je li to tačno?

8 O: Da.

9 P: Da li je zbog... taj razgovor bio neobičan zato što je bio u
10 suprotnosti sa neutralnim položajem koji je Holandski bataljon trebalo da ima?

11 O: Ne. Ovo nije bilo suprotno tome, ja sam morao da zadržim svoju
12 nezavisnost i neutralnost. Imali smo... vodili smo jedan neobičan razgovor. Da,
13 to je tačno.

14 P: Ali upravo to i želim da kažem. Da li ste Vi mo... Vi je trebalo da
15 održite neutralnost, jer je to bio deo mandata Holandskog bataljona, zar ne?

16 O: Tako da nisam mogao da koordinišem odbranu na pravi način.

17 P: Ne, ali razgovor je bio neobičan zato što je bio nezvaničan jer ste
18 razgovarali o tome da postoji koordinisana odbrana.

19 O: Mi smo samo razgovarali o događajima do kojih bi došlo kada
20 eventualno počne napad i jednina koordinacija do koje bi došlo ili jedini
21 sporazum do kojeg je došlo, ako tako želite da ga nazovete, jeste da bismo mi
22 ostali na našim posmatračnicama i branili se, a da bi Armija BiH branila prostor
23 između posmatračnica. Tako da je bilo neke vrste koordinacije. Da, to je tačno.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Upozorena sam da malo usporim, časni Sude. Očigledno idem koliko god
2 brzo mogu.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, u redu je ako ne budete tražili još
4 dva dodatna sata.

5 GĐA CONDON: [simultani prevod]

6 P: Suština sporazuma koji je postignut između Holandskog bataljona i
7 Armije BiH odnosio se na odluku o povlačenju, zar ne? Povuci ću to. Da je došlo
8 do komunikacije oko namere da dođe do povlačenja.

9 O: Mi smo pokušavali da se složimo da koordinišemo naše operacije u
10 trenutku kada bi došlo do napada.

11 Ukoliko ste na to misli, odgovor je: da.

12 P: Istina je, zar ne, da je Armija BiH sistematski propuštala da svoju
13 nameru o povlačenju prenese Holandskom bataljonu?

14 O: Meni jeste poznata jedna prilika kada su pokušali to da nam prenesu.
15 To je bilo u poslednjem periodu postojanja posmatračnice /?Sierra/, odnosno "S",
16 koja se nalazila na jugu i oni su pokušali da nas obaveste da odlaze, ali se
17 kasnije se to nikada nije događalo.

18 P: I to je, naravno, Holandski bataljon dovodilo u nezgodan položaj i u
19 stvari Armija BiH je predstavljala veću pretnju nego Vojska Republika Srpske?

20 O: Pa, to nije baš zaključak sa kojim bih...

21 P: Ne biste se složili sa tim?

22 O: Ne slažem se sa tim. Armija BiH nije bila veća pretnja nego vojska
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bosanskih Srba, ali oni su bili prosto jedan nesiguran faktor jer je svaki od
2 lokalnih komandanata vodio vlastitu politiku.

3 P: A posledica toga što Vi smatrate otpadničkim elementima u lokalnoj
4 komandi imalo je za rezultat tragičnu smrt vojnika van Rensena?

5 O: To je tačno.

6 P: I ne samo to. Bilo je izveštaja, zar ne, o tome da je... da su
7 posmatračnice da... da je na posmatračnice pucala Armija BiH u trenutku kada je
8 Holandski bataljon pokušao da se povuče?

9 O: Ne. Nije bilo paljbe, već je posada bila zaustavljena. Postoji jedno
10 osmatračko mesto na kojem je bilo paljbe iz... ali nije bilo potvrđeno odakle je
11 dolazila ta paljba. To je bila posmatračnica *Mike*.

12 P: Šta je sa posmatračnicom "H"? Da li nije postojao izveštaj da je
13 posmatračnica "H" bila pod paljbom?

14 O: *Alpha*?

15 P: "H". Šta je sa posmatračnicom "H"?

16 O: Ne sećam se to.

17 P: Ne sećate se toga?

18 O: Ne.

19 P: Šta je sa posmatračnicom "D"? Postoji izveštaj o tome da je
20 posmatračnica "D" bila opkoljena od strane 28. divizije Armije BiH?

21 O: Posmatračnica *Delta* se nalazila na jugu, pokušala da se povuče i bila
22 je blokirana i okružena vojnicima Armije BiH, ali oni nisu dozvolili da se kreću
23 ka Srebrenici. To je tačno.

24 P: Dakle, s tim se slažete?

25 O: Da.

26

27

28

29

30

1 P: Kada ste dali izjavu o tome kakvu je pretnju predstavljala Armija BiH
2 za Vaše ljudstvo na posmatračkim mestima, Vi ste... u stvari postojalo je...
3 izdato je jedno naređenje o tome da pripadnici vojske treba da ostanu na
4 posmatračnicima do trenutka do dolaska armije bosanskih Srba, osim ukoliko ne
5 dođe do drugačijeg dogovora sa lokalnim komandantom Armije BiH?

6 O: To je tačno.

7 P: I možemo da zaključimo iz toga da je u stvari postojala neka pretnja
8 od toga da se Armija BiH povuče. Da li bi to bilo ispravno reći?

9 O: To je posledica incidenta na posmatračnici *Foxtrot* i ja nisam želeo
10 da rizikujem da lokalni komandanti počnu da pucaju na moje ljude.

11 P: Gospodine Franken, Vi ste već svedočili o tome da je deo pozicija za
12 blokiranje, uloge u stvari, svrhe tih blokirnih pozicija bilo da se spreči ulaz
13 u sam grad Srebrenicu.

14 O: Da, tačno je.

15 GĐA CONDON: [simultani prevod] Časni Sude, molim da pogledamo dokazni
16 predmet PIC0008.

17 Gospodine Franken, da li to vidite?

18 O: Da.

19 P: Možemo li samo da pogledamo šta je tu i vidimo da je u blizini
20 osmatračnica "O", "E" i "F", da su ta mesta obeležena?

21 Da li to vidite?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Što se Vas tiče, da li su to mesta tačno označena na ovom dijagramu
3 položaja koji su bili na jugu u tom sektoru?

4 O: Treba da se vidi... vide se tri crte koje dolaze iz pravca onoga što
5 smo mi nazvali *Golf*.

6 P: U redu.

7 P: To su bili položaji koje smo mi zauzeli kada smo se izvukli iz tih
8 sektora nazvanih *Uniform* i Šera /*Sierra*/, "U" i "S". Položaji koji su okrenuti
9 u pravcu Srebrenice, jedan nedostaje, to su položaji blokadni koje su... smo
10 zauzeli da bi branili sam grad.

11 P: Znači, te tri crte koje vidite, koje ste opisali kao blizu
12 posmatračnica "U" i "G", kad... kojeg datuma su uzeti ti položaji?

13 O: Mislim da su to položaji zauzeti 10. jula.

14 P: Možemo li onda na osnovu toga i na osnovu naređenja koje smo videli,
15 originalnog naređenja od 9. jula, da kažemo da su ti zauzeti položaji posledica
16 tog naređenja?

17 O: Da. Te blokadne pozicije na jugu u odnosu na Srebrenicu i položaji
18 između su određeni od strane komandanta čete koji se povlačio iz tog kraja. Mi
19 nismo jako brzo vozili, ali smo usput zauzimali položaj da bi pratili ono što
20 naš protivnik radi.

21 P: Ali očigledno, strateška svrha ta tri blokadna položaja je bila da
22 oni u stvari budu na uzvišenju u odnosu na ulicu... na put i to su položaji koji
23 su zauzeti 10. jula.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Oni su bili na samom putu iz Zelenog Jadra da bi se imala
2 kontrola nad samim putem.

3 P: A što se tiče oznaka između posmatračnica "G" i "H", takođe je tu
4 nešto uneseno. Šta Vi kažete, šta je to? Jesu li to blokadni položaji?

5 O: Te tri oznake severno od posmatračnice "G" su blokadni položaji koje
6 sam ja naredio da bi se branio grad. A tri crvene linije severno od položaja "G"
7 ostali su verovatno položaji koji je odredio komandant čete da bi se zadržao
8 kontakt sa srpskim snagama, ako bi došle sa severa.

9 P: U redu. Možete li... Razumem da ne možete baš da budete konkretni,
10 ali na kog komandanta čete mislite?

11 O: Na kapetana Groena.

12 P: I jasno mi je da, dok su bili u toku događaji od 9. i 10. jula, Vi
13 ste bili u bazi u Potočarima.

14 O: Da, tako je.

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Možete li da nam kažete nešto o mogućnosti da se ima pregled i da se
2 vidi sam grad Srebrenica sa bilo kog od tih blokadnih pozicija koje su obeležene
3 na karti koju mi vidimo?

4 O: Ti položaji nisu bili okrenuti ka samom gradu, već su bili okrenuti
5 pristupima gradu. Grad je u jednom udubljenju ili u dolini, tako da nešto o toga
6 je moglo da se koristi, ali je u stvari ideja bila da su ti položaji okrenuti u
7 suprotnom pravcu od grada.

8 P: Ali ideja je da, ako se već dođe do grada, onda je prekasno što se
9 tiče tih blokadnih položaja. Čitava poenta je da se spreči ulaz u grad.

10 O: Da. Ja bih to mogao da objasnim, ali bi onda ušli u vojno-tehničku
11 raspravu.

12 P: U redu, gospodine Franken, ne moramo baš da se bavimo toliko detaljno
13 ovim.

14 Što se tiče tih blokadnih pozicija i tog dokumenta, mislim da možemo
15 ponovo da ga pogledamo. To je originalni dokument koji sam Vam pokazala od 9.
16 jula, a to je Vaše naređenje, to jest zeleno naređenje. Molim Vas da pogledate
17 stranicu 2 tog dokumenta. To je 2236, zar ne? Ne znam da li Vi možete da vidite
18 taj dokument na ekranu, ali Vi ste juče rekli - tu je bila neka skraćunica i tu

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je bio naslov "Koordinacija na materijale" koji treba da se... "Koordinacija
2 snabdevanja" i šesta tačka je bila "HRMCIS", što znači da je u stvari bilo
3 govora o tome da se pripremi vazдушna podrška?

4 O: Da, tako je.

5 P: A u stvari desilo se da... bilo je tako da su ti blokadni položaji u
6 stvari bili mehanizam pomoću koga bi se mogla onda pozvati ta bliska vazдушna
7 podrška?

8 O: Ne. Svrha je bila da se dobije podrška iz vazduha i mi smo zbog toga
9 i uspostavili te blokadne položaje. Morao bih da sad uđem u neke tehničke
10 stvari. Potpuno je besmisleno i u opšte nije efikasno da... ako se govori o
11 tesnoj vazdušnoj podršci u odnosu na neprijatelja koji je još uvek u pokretu,
12 koji može slobodno da se kreće u jednom delu, gde u stvari ima jako puno
13 zaklona. Verovatno ne bi ništa pogodili. Ideja je bila da se, ako postoji
14 odbrana, da se onda uz pomoć te odbrane zaustavi neprijatelj, tako da on manje-
15 više bude zaustavljen u mestu, da bude statičan, a onda se tek angažuje vazдушna
16 podrška, inače nećete ih naći.

17 Tako da postoji naredba da se traži vazдушna podrška, ali to nije razlog
18 zašto su postavljeni ti blokadni položaji. Blokadni položaji su tu da bi se
19 branio grad, a jedan od načina da se brani grad je uz pomoć artiljerije i
20 vazdušne podrške. A uslov za vazдушnu podršku je da se neprijatelj zaustavi na
21 jednom mestu, tako da ga avioni mogu naći.

22 P: Ali postoji nekakva veza između te dve stvari?

23 O: Da.

24 P: A to sam ja u stvari htela da kažem, na koji način su te dve stvari
25
26
27
28
29
30

1 povezane. Povezane su zar ne?
2 O: Da.
3 P: U redu. U tom smislu smo pogledali jedan juče dokument koji ste Vi
4 dali. Vi ste jednu cedulju poslali kapetanu Groenu.
5 Mislim da ovo još nije dobilo broj, ali to je dokument. Dobili smo
6 engleski prevod juče u 12.00h. Molim da pogledamo taj dokument.
7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Taj dokument nema broj, a to je drugi
8 od dva dokumenta koja su juče pokazana.
9 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokument 02264, časni Sude.
10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam.
11 Gospodine Thayer, izvolite.
12 G. THAYER: [simultani prevod] Ne želim da dalje odugovlačim, ali mi
13 imamo štampane kopije prevoda na B/H/S, ako to već nije razdeljeno, ali ja
14 mislim da je dokument već uveden u *e-court*. Samo sam hteo da svima kažem da mi
15 imamo i štampanu kopiju dokumenta.
16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam.
17 Gospođo Condon, izvolite.
18 GĐA CONDON: [simultani prevod] Hvala Vam, časni Sude.
19 P: Želim samo da Vam postavim nekoliko pitanja o tome kako je postao
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Ovaj... kako je nastao ovaj dokument. Koliko sam shvatila, Vi ste juče rekli da
2 je to pismena verzija poruke, radio-poruke VRS-a.

3 O: Da, tako je.

4 P: I to je primljeno na dan ili oko 10. jula. Da li je to tačno?

5 O: Tako je.

6 P: Možete li da kažete bilo šta o izvoru te poruke. Ko je Vama preneo
7 ovu... ovu informaciju?

8 O: Očigledno su bosanskih Srbi koristili jedan od mojih transportera
9 koji su uzeli sa posmatračnice i jedan od oficira, pošto je bio zarobljen, je to
10 pročitao preko radio veze, tako da je to stiglo u komandu bataljona.

11 P: Vi ste to onda čuli preko radija?

12 O: Da, ja sam nešto... delimično sam to čuo, ali preko radija.

13 P: U redu. I kad ste to čuli, da li ste to zapisali?

14 O: Neko drugi je to... dežurni oficir je to zapisao i ja sam onda uzeo
15 taj tekst da bih obavestio kapetana Groena.

16 P: U redu. Drugim rečima, ovo je možda Vaše tumačenje onoga što je
17 opisano kao ultimatum upućen od strane VRS-a. Da li je to tačno?

18 O: Da, ako neko nešto zapiše, to onda uvek može da se smatra tumačenjem.

19 P: Vi ste takođe, onda, napisali onaj deo ispod naslova "Reakcija UN-a"?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja sam to napisao, iako je reakcija UN-a već bila nešto o čemu se
2 znalo, tako da ja nisam odmah posle toga napisao poruku, nakon što je to stiglo
3 od bosansko-srpske armije. Ali očigledno sam čekao na reakciju UN-a, a onda sam
4 to zapisao i poslao Groenu.

5 P: Ali onako kako u dokumentu stoji ispada da, što se tiče ultimatum
6 UN-a, to nije kompletno, jer se ovde kaže "ako ne", "if not", a tu nema ništa i
7 to je u svakom slučaju ono što stoji u engleskoj verziji i u holandskoj verziji.

8 Možete li da pogledate dokument? Da li vidite tu "reakcija UN-a" i tu se
9 kaže "if not". U suštini, reakcija... Suština ultimatum UN-a je da će biti
10 vazdušnih napada, zar ne?

11 O: Da, tako je.

12 P: A Vaš pretpostavljeni, pukovnik Karremans, je to opisao
13 predstavnicima BiH kao ogromne, jako snažne vazdušne udare.

14 O: Da, to je tačno. To je bilo u noći između 10. i 11., da.

15 P: A onda je bilo i upozorenje, to jest gospodin Karremans je obavestio
16 predstavnike BiH da će južni deo enklave biti zona smrti. Ja pretpostavljam da
17 Vi niste bili na sastanku.

18 O: Ne, ja nisam bio na sastanku, tako da ne znam tačno šta je on rekao.
19 Ali upotrebio je izraz "killing zone", zona ubijanja. To znači da je to jedan
20 sektor gde se navede i zbije neprijatelj da bi isto tako bili sigurni da nema

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sopstvenih trupa u tom kraju, u tom sektoru.

2 P: Ali u stvari, da li prihvatate da je već rečeno tokom ovog suđenja da
3 to jesu bile reči koje pukovnik Karremans upotrebio? Da li Vi to prihvatate?

4 O: Da, moguće.

5 P: U redu. Sada molim da pređemo na 11. juli. Mi smo utvrdili da ste Vi
6 bili u štabu u Potočarima tog dana.

7 O: Da, većinu tog vremena.

8 P: Ali ste dobili zahtev od kapetana Groena, koji je bio komandant čete
9 B, koja je bila u samom gradu u Srebrenici, da usmeri izbeglice u pravac
10 Potočara. Da li je to tačno?

11 O: Da, on je predložio da se to tako uradi.

12 P: A Vi ste odobrili taj zahtev?

13 O: Da, tako je.

14 P: Znači, složili biste se kada bih ja rekla da kretanje te reke
15 izbeglica od čete B do Potočara je rezultat inicijative od strane kapetana
16 Groena.

17 O: Da. Međutim, delimično zato što je i pre toga, pre te inicijative su
18 i sami ljudi to već počeli da rade. To je onda zaustavila 28. divizija.
19 Situacija u Srebrenici je bila izvan kontrole, a to znači da Groen nije mogao da
20 izvršava svoja naređenja, da brani grad, zato što su ljudi bili zahvaćeni
21 panikom i svuda ih je bilo. On je onda pokušao da ih izvede u Potočare tako što
22 je stavio neke vojnike na čelu te kolone i počeli su da hodaju u pravcu

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Potočara. Na taj način je to onda bila inicijativa Holandskog bataljona.

2 P: U redu. Vi ste takođe i svedočili da ste dobili izveštaje o jako
3 snažnom granatiranju same Srebrenice 10. jula.

4 O: Da, tako je.

5 P: Uključujući i samu bazu. Da li je to tačno?

6 O: Da.

7 P: To je bilo toliko jako, da ste Vi u suštini svom osoblju rekli: "Ne
8 morate uopšte više da popunjavate formulare, ako ima toliko puno granatiranja."
9 Da li je to tačno?

10 O: Tako je.

11 P: I bez obzira na ono što ste Vi opisali kao jako snažno granatiranje,
12 Vi ste samo dobijali izveštaje o ranjenima. Da li je to tačno?

13 O: Da, tako je.

14 P: Da, to ste Vi rekli juče.

15 O: Da, tako je.

16 P: Da li ste ikada primili bilo kakav izveštaj od Lekara bez granica,
17 koji su bili u Srebrenici, o tome koliko je ljudi bilo ranjeno? Da li ste dobili
18 nekakve brojke?

19 O: Kada je došao kraj, kada su bili evakuisani u našu bazu, verovatno samo
20 čuo za neke brojke, ali ne sećam se tačno. Ali bila je gužva. Znam da kada su došli
21 imao sam 114 ranjenika koji su došli, tako da ne znam ukupan broj ranjenika.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Što se tiče izveštaja koji se odnose na granatiranje samog grada
2 Srebrenice i šta se tamo desilo, Vi niste dobili u stvari nikakve izveštaje sa
3 brojkama ranjenih.

4 O: Ne.

5 Imao sam nekakve izveštaje o tome kad se to desilo, a to je značilo da
6 je bilo dosta toga, da je bilo više. Ali mi smo u stvari se više bavili
7 bosansko-srpskom armijom, a ne ranjenicima.

8 P: Sada možemo da pređemo, gospodine Franken, na 12. juli. Vi ste
9 svedočili da ujutro 12. Vi ste pukovniku Karremansu podnosili izveštaj, to jest
10 pukovnik Karremans je Vas obavještavao svom konačnom sastanku sa pukovnikom
11 Mladić... generalom Mladićem u hotelu "Fontana". I to se dešavalom autobusi i
12 kamioni su stizali i tako. Da li se sećate toga?

13 O: Da, tako je.

14 P: I govorili ste o jednom oficiru sa Pala koji je bio zadužen da vodi
15 evakuaciju stanovništva. To je bio Vaš iskaz juče; je li je tako?

16 O: Da, to je bio moj iskaz kasnije tokom popodneva juče.

17 P: Ali Vi niste rekli ovom Pretresnog vijeću da poslijepodne ili ujutro
18 12. jula je bilo prvi put kada ste saznali za plan da se evakuišu izbjeglice.

19 O: Ne.

20 P: Jer po Vašem mišljenju, Vi ste bili pod utiskom da je evakuacija
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nešto što je ranije dogovoreno između Ujedinjenih nacija. Ne govorim o
2 Holandskom bataljonu ovdje, već govorim o UNPROFOR-u i između njih i generala
3 Mladića.

4 O: Ja sam o evakuaciji prvi put čuo prethodne noći. Naravno, mi smo
5 znali da će se nešto desiti u tom pravcu i sjećam se drugog sastanka koji je
6 pukovnik Karremans imao sa Mladićem. To je... o tome se već govorilo, o tom
7 događaju manje-više, i onda sam dobio detalje kada se pukovnik Karremans vratio
8 sa trećeg sastanka.

9 P: Ali Vi konkretno, Vi ste informisani više puta očigledno, nakon Vašeg
10 povratka u... iz Srebrenice. Vi ste morali da raportirate, nekoliko puta
11 podnosite izvještaje nakon povratka iz Srebrenice.

12 O: Mislite kad sam se vratio u Holandiju?

13 P: Da.

14 I u okviru Vaše izjave od 7. septembra 1995., Vi ste rekli da je
15 evakuacija izbjeglica bila dogovorena između generala Mladića i generala Smitha
16 i da je to stavljeno na papir.

17 O: Ako je to ono na šta mislite. Izvinjavam se, nisam shvatio na šta
18 mislite. Da, to je tačno.

19 P: A general Smith se nalazio u Sarajevu; je li tako?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, tako je.

2 P: On je bio pretpostavljeni generalu Nikolaiu; je li tako?

3 O: Da, tako je.

4 P: I to je bilo Vaše shvatanje uloge svakih od strana, da je postignut
5 sporazum koji je kasnije stavljen na papir.

6 O: Postojao je sporazum. A to da je stavljeni i na papir, to sam saznao
7 kad sam se vratio u Holandiji, tada nisam... vratio u Holandiju, tada nisam
8 vidio u tom trenutku takav papir ili bilo šta tome slično.

9 P: I Vi ste u vezi s tom.. s tim rekli, uloga bataljona, Holandskog
10 bataljona, u tome je bila da se sprovede evakuacija.

11 O: Uloga je bila da se to ostvari na humanitaran način, što je više
12 moguće, slične stvari.

13 P: Ali to su bile Vaše riječi. U Vašoj izjavi od 7. septembra 1995.
14 godine Vi to niste tako kvalifikovali. Tada ste rekli da je Vaša uloga bila da
15 to ostvarite.

16 O: Da.

17 P: I dalje ste rekli da je Holandski bataljon za to dobio smjernice od
18 UNPROFOR-a.

19 O: Da.

20 P: Vi ste kasnije objasnili te smjernice kao nejasne. U nekoj fazi ste,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tokom Vašeg svjedočenja negdje drugdje, rekli da su to bile nejasne smjernice.
2 Da li biste bili u mogućnosti da kažete Pretresnom vijeću, prvo, kada je riječ o
3 tim smjernicama, da li su oni bile usmene ili pismene?

4 O: Dobio sam. To je usmene smjernice od pukovnika Karremansa, a kasnije
5 sam ih vidio i napismeno.

6 P: Dakle, Vi ste dobili od pukovnika Karremansa usmene smjernice 12.
7 jula. Je li tako? Ili 11.?

8 O: Dvanaestog.

9 P: Kada se on vratio sa sastanka s generalom Mladićem.

10 O: On se vratio i kontaktirao je UN. Tako je.

11 P: Znači, pukovnik Karremans je kontaktirao UN ponovo, putem telefona;
12 je li tako?

13 O: Da, da.

14 P: Vi ne znate s kim je on konkretno razgovarao?

15 O: Ne, ne znam.

16 P: Mogao je biti general Nikolai, mogao je biti general Brantz.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako on ne zna, onda on ne zna, gospođu
18 Condon. To bi mogao da bude bilo ko.

19 GĐA CONDON: [simultani prevod]

20 P: Rekli ste da ste vidjeli kasnije te smjernice u pismenom obliku.
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da, dobio sam nešto na papiru. Da.

2 P: Možete li reći kada ste dobili te smjernice?

3 O: Ne, ne. Pretpostavljam da je to bilo 12., jer je slalo se mnogo
4 poruka, i usmenih i pismenih, mnogo naređenja. Mislim da je to moglo bilo 12-og,
5 tih dana sam bila... bio jako zauzet.

6 P: Sasvim je u redu ako ne možete da se sjetite. Ja ne kritikujem ako ne
7 možete da budete precizni.

8 Da li ste u mogućnosti da nam kažete konkretno odakle su došle te
9 smjernice?

10 O: Ne. Mogu samo da pretpostavim odakle su došle. Logično bi to bilo iz
11 Sarajeva.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim Vas, bez pretpostavki. Mi tražimo
13 informisane odgovore, odgovore zasnovane na informacijama, na činjenicama, a ne
14 pretpostavke.

15 GĐA CONDON: [simultani prevod] Časni Sude, da li bi se svjedoku mogao
16 pokazati jeda... dokument 1D00035? Možda bismo mogli da identifikujemo prvo taj
17 dokument.

18 Da li to imate pred sobom, gospodine Franken?

19 O: Da.

20 P: Vidite naslovnu stranicu ovog dokumenta. To je komunikacija između
21 gospodina Akashija u Zagrebu. Vi očigledno znate ko je to.

22 O: Da, znam.

23 P: Ko je on?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, to je specijalna delegacija. On je imao specijalnu funkciju za UN
2 u Jugoslaviji.

3 P: I tu se pominje čitav niz ljudi kojima se distribuira ovaj dokument i
4 vidimo da je među njima i general Smith u Sarajevu.

5 O: Da.

6 P: I to na kraju ide gospodinu Annanu, ko je tada bio podsekretar; je li
7 tako?

8 O: Da.

9 P: Možda bismo trebali samo da identifikujemo, riječ je o 12. julu 1995.
10 I čini se da je vrijeme, mada je to prilično blijedo, da je riječ o 13.42 sati
11 na tom dokumentu. To se pojavljuje u gornjem desnom uglu. Možda možete ili ne
12 možete da vidite to u verziji koja je pred Vama.

13 Da pogledamo sada stranicu 2 ovog dokumenta, paragraf 5. I vidite, ako
14 pročitate taj paragraf do tačke gdje se kaže: "Planovi UNHCR-a i UNPF-a
15 preneseni su juče u moj Z-1139 da se evakušu svi ljudi... svi oni ljudi iz
16 Srebrenice koji žele da odu i naišli su barem na početni otpor vlasti...
17 bosanskih vlasti."

18 A onda, želim da skrenem Vašu pažnju na treću rečenicu ovog paragrafa,
19 koja glasi:

20 "Međutim, na sastanku u 7.45h po lokalnom vremenu danas, u...
21 predstavnik UNHCR Sarajevo i Koordinator za civilna pitanja UNPROFOR-a, bosanski
22 ministar Muratović, su ukazali na sljedeće tačke:

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Lokalni bosanski zvaničnici u Srebrenici nisu ovlašteni da pregovaraju
2 u ime bosanske vlade, barem dok se ne uspostavi s njima adekvatna komunikacija."

3 U tom pogledu, kada je riječ o gospodinu Muratoviću, bila je situacija,
4 zar ne, da jedan od pripadnika tog takozvanog komiteta izbjeglica, gospodin
5 Mandžić, uz Vašu pomoć ili tačnije Vaše insistiranje uspio je da u stvari
6 uspostavi kontakt 12. jula sa gospodinom Muratovićem ili barem s kancelarijom
7 gospodina Muratovića?

8 O: Samo sa njegovom kancelarijom, s njegovim pomoćnikom. On nije uspio
9 da razgovara sa gospodinom Muratovićem.

10 P: Ja ne kažem da je on uspostavio kontakt sa gospodinom Muratovićem.
11 Ali Vi ste shvatili to kao da je gospodin Mandžić bio jednostavno odbijen s
12 pričom da je gospodin Muratović na večeri i da ne želi... ne želi da se ometa.
13 Jeste Vi to tako vidjeli?

14 O: Pa, to sam ja čuo.

15 P: Da li je to bilo Vaše mišljenje koje ste izrazili NIOD-u u Vašem
16 izveštaju?

17 O: To nije bilo samo moje mišljenje. Kad mi je Mandžić to rekao, ja sam
18 se naljutio, uzeo sam telefon ruke i čuo sam istu tu priču.

19 P: Dakle i Vi ste odbijeni na isti način?

20 Bilo je i drugih uslova, koji su ovdje navedeni u ovom dokumentu, kada
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je riječ o pitanju evakuacije. I onda u paragrafu 6 se kaže da... Postoji neka
2 izjava u smislu, pogledajte treću rečenicu: "Vojska bosanskih Srba je također
3 rekla da će organizovati i obezbijediti transport za stanovništvo koje odlazi iz
4 Srebrenice u Tuzlu." Je li vidite to ovdje?

5 O: Vidim.

6 P: Da li se može reći da ovaj dokument, u mjeri u kojoj izražava ili
7 odražava plan UNPROFOR-a da se evakuišu izbjeglice iz Srebrenice, ovaj dokument
8 je odraz toga kako ste Vi shvatili situaciju? Da li se to može reći?

9 O: Pa, u tom trenutku se to ne može tako reći. Ono što sam ja tada imao
10 je bilo ono da mi je UN rekao da djelujem u ime evakuacije. Ja ne mogu da kažem
11 da sam znao sve ovo što piše u ovom tekstu, jer to nije bilo ono što je bilo na
12 mom umu u to vrijeme.

13 P: Ja to shvatam, Vi niste znali konkretne stvari koje su navedene ovom
14 dokumentu. Ali kad je riječ o suštini tog dokumenta i Vaše percepcije u to
15 vrijeme, ono što ste nam rekli da je to dogovoreno između Srba i UN-a, Vi biste
16 se složili da ovaj dokument to odražava?

17 O: Da. To potvrđuje moju ideju koju sam imao u to vrijeme, a to je da se
18 UN barem složio sa evakuacijom.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Vi ste se našli u prilično čudnoj poziciji, zar ne, da isti ti ljudi
2 koji su Vam naredili da branite Srebrenicu i pokrene...pokrenete ofanzivu, kada
3 je riječ o VRS-u, da ste sada od tih istih ljudi dobili naređenje da pomognete
4 VRS-u i to u roku od 24 sata se promijenilo naređenje?

5 O: To je u stvari bilo u roku od tri sata. Jer u a... ujutro 12-og, ja
6 sam dobio naređenje da branim.

7 P: Dakle, ujutro 12. i... Znači, taj rok je još kraći za promjenu
8 naređenja?

9 O: Da. Morali smo da budemo vrlo fleksibilni.

10 P: E onda se pokrenulo pitanje da UN, odnosno UNPROFOR, odnosno oni koji
11 su više na funkcijama u UNPROFOR-u, general Nikolai i Gobillard, nisu shvatali
12 koji su to logistički problemi koje je imao Holandski bataljon?

13 Da li je to jedna fer procjena?

14 O: Pa, ja ne znam. Nikolai je obaviješten o logističkim problemima. Ja
15 znam da je general Nikolai rekao da bataljon to treba sâm da uradi, ako mislite
16 na to, i ja sam mu rekao da je to... jasno sam mu rekao da je to nemoguće. Ali
17 poslije toga ja ne znam da li su logistički problemi bataljona imali ikakvu
18 ulogu u njihovoj... njihovim odlukama u odnosu na evakuaciju.

19 P: Ali Vi ste to opisivali u prošlosti, posebno tokom Vašeg iskaza pred
20 parlamentom, u vezi sa istragom parlamenta, i Vi ste rekli: "Mladić je ponudio
21 UN-u da to UN sâm uradi, ali UN je rekao da nije u mogućnosti da to uradi i onda
22 su to odobrili da to uradi Mladić, jer to je ono što se desilo."

23 O: Da, to sam rekao.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, tu se sada postavlja pitanje: Holandski bataljon je imao
2 teškoća, zar ne?
3 O: Pa, prilično. Na koju od njih mislite?
4 P: Pa, kada je riječ... Ne govorim sada o pitanju goriva, već u odnosu
5 na fizička, logistička sredstva za obavljanje transporta. Je li tako?
6 O: Tako je.
7 P: I već smo čuli iskaz o tome da ste imali hranu koja bi potrajala samo
8 40 sati... 48 sati, do 11. jula.
9 O: Da, tako je. I to samo za moj bataljon, a ne za 30.000 ljudi.
10 P: Opisali ste temperaturu, s obzirom da je to bio juli.
11 O: Tako je.
12 P: I složiti ćete se, zar ne, da je ova evakuacija bila nužna za dobrobit
13 izbjeglica?
14 O: Da.
15 P: I ako je trebalo da se obavi, morala se obaviti brzo.
16 O: I to je tačno.
17 GĐA CONDON: [simultani prevod] Časni Sude, ja se spremam da pređem na
18 drugu temu. Možda je ovo pravi trenutak.
19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Napraviti ćemo pauzu od 25 minuta, počev
20 od sada.
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Hvala Vam.

2 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

3 ... Početak pauze u 10.27h

4 ... Sjednica nastavljena u 10.59h

5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molimo ustanite.

6 Izvolite sjesti.

7 GĐA CONDON: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

8 Molim da se svjedoku pokaže 1D36.

9 P: Gospodine Franken, Vi biste taj dokument trebali imati pred sobom.

10 O: Da.

11 P: Molimo... Možemo li se pozabaviti tome... tim dokumentom? To je

12 izvještaj Ujedinjenim narodima o situaciji i Vi ste upoznati s tim, zar ne?

13 O: Da.

14 GĐA CONDON: [simultani prevod] Molim da pogledam stranicu 4 ovoga

15 izvještaja. To je to.

16 P: Vi tu kažete... Na vrhu, gdje je naslov "Srebrenica ,Izvještaj broj

17 /?12046B/". Datum je u julu 1995., u 7.46h. Je li to točno?

18 O: Da.

19 P: Molim Vas, možete li pogledati paragraf 5 ovoga dokumenta. Vidjećete

20 u tom paragrafu da piše da se kaže "da u slučaju evakuacije, UNPROFOR će dati 20

21 autobusa i koji će nekoliko puta dolaziti."

22 Je li to točno? Jeste li Vi to rekli?

23 O: Ne, ja toga nisam svjestan. Ja to nisam rekao. Nisam to izjavio.

24

25

26

27

28

29

30

1 Nikad nisam ovaj dokument prije vidio. Što se mene tiče to je bio neki drugi...
2 zamjenik komandanta, ovaj.

3 Zamjenik komandanta nisam ja, jer ja to nisam ja izjavio.

4 P: Vi biste dakle rekli što se ovoga izvještaja tiče, on nije točan,
5 jednostavno rečeno?

6 O: Tako je.

7 P: A što biste rekli Sudskom vijeću o točnosti ovih izvještaja Ujedinih
8 naroda?

9 O: Ja sam upoznat sa tim izvještajima, ali ja ih nikad nisam dobivao. To
10 jê bio sistem izvještavanja, ali ja... *Dutch* bataljon to nije dobivao.
11 Nizozemski bataljon nije dobivao te izvještaje.

12 P: Da li biste se složili sa time da su ti izvještaji vrlo često se
13 zasnivali na onome što im je rekao Nizozemski bataljon?

14 O: Da. Ali ja nisam te izvještaje vidio, dakle ne mogu niti potvrditi
15 niti negirati tu činjenicu.

16 P: Što se tiče sljedeće izjave... Ali prije toga, reći ćemo ovako. Vi
17 biste dakle rekli da, što se tiče izjave o tome da ćete dati 20 autobusa, ne
18 odražava činjenicu da Nizozemski bataljon nije imao goriva?

19 O: Oprostite, ne razumijem.

20 P: Ponovit ću drugačije. A da je Nizozemski bataljon mogao, barem
21 teoretski, dati autobuse za evakuaciju, to bi trebalo uključivati i to da oni
22 imaju gorivo?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Mi nismo imali gorivo, ali nismo imali niti tih 20 autobusa.

2 P: Također, vratimo se na *debriefing* koji ste dobili od pukovnika
3 Karremansa kad ste se... kad se on vratio sa svog posljednjeg sastanka sa
4 generalom Mladićem. Vi ste nam dosad rekli da niste imali priliku dobiti puno
5 činjenica od pukovnika Karremansa, jer dok se to događalo, došli su autobusi,
6 odnosno vozila. Je li to točno?

7 O: Da.

8 P: Ali ono što ste nam rekli... I možda ću Vam pokazati Vašu vlastitu
9 izjavu koju ste dali 26. i 27. septembra, tako da ne bi bilo nedoumice. To je
10 broj dokaznog predmeta 1D33.

11 To je prva stranica Vaše izjave. Imate li je pred sobom, gospodine
12 Franken?

13 O: Da.

14 P: Znači, to je izjava koju ste dali ovome Sudu.

15 Ako pođemo na stranu 5 ove izjave... Da, to je to. Paragraf... Možemo li
16 malo uvećati, ako je moguće, i malo se pomaknuti dolje niz stranicu? To je sada
17 to.

18 To je paragraf koji počinje: "Pukovnik Karremans je bio odsutan dva
19 sata..." Ja bih željela da se usredotočite na vrijeme. Dakle, to je bilo ujutro
20 12. jula, zar ne?

21 O: Da.

22 P: I ono što se dogodilo on Vas je brifirao vrlo kratko i rekao Vam je
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kako mu je Mladić rekao da želi da se evakuacija odvija. Je li to tačno?

2 O: Da.

3 P: Govorilo se o "odvajanju muškaraca od ostalih i kako će se evakuirati
4 Nizozemski bataljon". I također, dobili ste detalje, dobili ste obavijesti od
5 pukovnika Karremansa kako Mladić želi da se odvija evakuacija. Da li to vidite u
6 Vašoj izjavi? "Mladić je rekao taj... ko će biti taj koji će se prvi evakuirati,
7 da će to biti ranjeni, pa žene, pa djeca." I onda ste rekli da se Karremans s
8 tim nije složio. Je li to tačno? Da li ste to rekli u Vašoj izjavi?

9 O: Da. To tako kaže, tako piše.

10 P: Ne kritiziram Vas, gospodine Franken. Samo kažem da je očito osnova
11 za to ono što je Vama pukovnik rekao, da se... gdje je želio da se ta evakuacija
12 dogaa...događa postepeno.

13 O: On se nije složio sa time kako je Mladić želio organizirati.

14 P: I naročito se nije slagao sa tih pet grupa koje su trebale odlaziti,
15 zar ne?

16 O: Da. Ja sam to tako shvatio i to vidim ovdje u izjavi.

17 P: A sada bih Vam željela pokazati dokument broj 1D24 i željela bih da
18 se usredotočite na stranicu 4 toga dokumenta. Rekli biste da je to NATO
19 izvješt... da je to izvještaj ministarstvu obrane, sudeći po naslovnoj stranici.
20 Idite sada stranicu 4.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja ne znam cijeli taj izvještaj.

2 P: Nema veze, jer imali ste sigurno boljih, puno pametnijih stvari
3 raditi. Dakle, pođite sada na stranicu 4 i ima tu jedan paragraf, zadnji
4 paragraf, idemo do dolje i tu piše: "Da bi se dobilo pojašnjenje..."

5 O: Da, vidim to.

6 P: "Da bismo dobilo pojašnjenje o tome kako će se to sve napraviti..."
7 Pukovnik Brantz se spominje. Tko je to?

8 O: On je bio iz Tuzle. On je bio iz sjedišta UNPROFOR-a u Tuzli.

9 P: "Najvažniju stvar, stvar koju je Karremans rekao Brantzu, je bio...
10 Brantzu bio je plan da se organizira evakuacija u pet grupa. Prva bi grupa bila
11 ranjeni, drugi bi... druga bi bila slabi, zatim snažnije žene i djeca i zatim
12 muškarci u životnoj dobi od 17 do 60 godine i konačno Nizozemski bataljon."

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 I također vidite:

2 "Situacijski izvještaj u kojem se... Brantz govori o tom planu za
3 evakuaciju u grupama i on... tu se vidi da se počelo evakuirati samo ozbiljno
4 ranjene."

5 O: Da, to vidim.

6 P: Znači, složiti ćete se da proizlazi iz ovoga, iz ove komunikacije, da
7 je pukovnik Karremans za pukovnika Brantza imao izvještaj i da je zapravo
8 pukovnik Karremans predlagao da se evakuacija odvija u pet grupa?

9 O: Ili je pukovnik Karremans obavijestio pukovnika Brantz kakav je bio
10 Mladićev plan. Ja stvarno ne znam, jer ja prvi puta vidim komunikaciju između
11 Brantza i Karremansa. Ja ovo nikad nisam prije vidio.

12 P: Što se tiče zadnje bilješke ovdje, "tko će biti obaviješten od strane
13 VRS-a"; da li to vidite?

14 O: Da, vidim.

15 P: Postojala je percepcija, zar ne, da nije bilo vojno sposobnih
16 muškaraca u ili oko vojnoga kompleksa u Potočarima; je li to tačno?

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Činjenica je da nismo vidjeli puno muškaraca vojno sposobnih u tom
2 trenutku.

3 P: Vratit ćemo se na to.

4 O: U redu. Možemo.

5 P: Što se tiče goriva i obezbjeđenja gorivom, Vaša izjava kaže da nije
6 bilo upitno da je došlo do sporazuma o obezbjeđenju goriva i da će UNPROFOR
7 obezbijediti gorivo za evakuaciju.

8 O: Na kraju mi je rečeno da moram dati gorivo za BSA. To je tačno.

9 P: Ali Vi ste došli do toga da Vam je naređeno da date gorivo za
10 evakuaciju. U Vašem *debriefingu*, 13. septembra 1995., kažete "da je konačno
11 dogovoreno da će za... da će gorivo biti obezbjeđeno od strane UNPROFOR-a."

12 O: To je tačno.

13 P: Vi niste znali da li su ili Smith ili Karremans postigli taj dogovor?

14 O: To je tačno.

15 P: Dakle, Vi ste dobili informaciju da je to bio jedan od njih dvojice?

16 O: Zapravo je to odlučio */sic/* Ujedinjeni narodi.

17 P: Ali s obzirom da ste imali premalo goriva, Mladić je to osobno
18 obezbijedio i došlo je do razgovora o nekakvom sporazumu za njegovu razmjenu
19 nakon toga.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Evo ja ću Vam sada reći sljedeće: da li je moguće da je Nizozemski
2 bataljon imao nešto goriva da bi mogao organizirati evakuaciju?
3 O: Ne.
4 P: Ne?
5 O: Evo kako je bila situacija sa obje... gorivom. Sva moja vozila imala
6 su jedan te... jedan... jedan rezervoar, odnosno dva rezervoara goriva. Jedan je
7 bio donekle pun, nekih 2.000 do 3.000 litara i to je sve. To je jednostavno bilo
8 premalo za čak i jednu smjenu.
9 P: Dakle, što se Vas tiče, 2.000 ili 3.000 u Vašim rezervama, da li je
10 to korišteno za evakuaciju uopće?
11 O: Ne.
12 P: Uopće ne?
13 O: Ne.
14 P: Znači, Vi tvrdite da je Vojska Republike Srpske dala gorivo UNPROFOR-
15 u?
16 O: Da, to se dogodilo.
17 P: Oni su došli i rekli su: "Mi ćemo Vam dati gorivo, ali Vi nam morate
18 platiti."
19 O: Ne znam kakav je bio aranžman između UNPROFOR-a i Vojska Republike
20 Srpske na toj razini. Ja jedino znam da mi nismo imali gorivo, a oni su imali
21 jer su se vozili u autima. I da bi se odvijala evakuacija, dobio sam naređenje
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da čim dobijemo gorivo, da to dam za evakuaciju.

2 P: A radilo se o 27.000 litara?

3 O: Da, otprilike toliko.

4 P: I to naređenje je došlo iz Sarajeva, to ste nam rekli i... Ali nije
5 došlo izravno iz Sarajeva, zar ne, jer je došlo preko pukovnika Karremansa k
6 Vama?

7 O: Točno. Da, tako je bilo.

8 P: Što se tiče razdvajanja ljudi, Vama je jasno, jasno je iz Vašeg
9 svjedočenja da Vi niste vidjeli kada su se ljudi razdvajali?

10 O: Ne, nisam vidio razdvajanje. Vidio sam tu i tamo grupe muškaraca kako
11 su se uputile u nekim smjerovima, u smjeru "Bijele kuće".

12 P: Prema Vašem svjedočenju, Vi ste vidjeli 239 muškaraca koji su bili na
13 Vašoj listi, a to doći ćemo do toga, i vidjeli ste da su se oni ukrcali u
14 autobusa sa svojim obiteljima.

15 O: Vidio sam zadnje konvoje i u tim zadnjim konvojima, što se tiče
16 izbjeglica u našem kompleksu, bilo je 239 izbjeglica koji su bili muškarci. To
17 je točno.

18 P: Također ste nam jutros rekli nešto o dokumentu koji ste potpisali 17.
19 jula i Vi ste ga ispravili tako da održava situaciju kakva je bila tada što se
20 tiče toga da je Nizozemski bataljon pratio konvoj, u skladu sa konvencijom i

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 poveljom Ujedinih naroda. Također, možda znate da je došlo do pokušaja, odnosno
2 nije Vam doš... niste... nije Vam palo na pamet da ispravljajući taj dokument
3 ispravite ono što se ticalo neregularnosti procesa evakuacije.

4 O: Ne, nije mi došlo... palo na pamet da to napravim.

5 P: Opet Vas ne kritiziram.

6 O: Potpuno mi je to jasno. U redu je.

7 P: I ona vrlo očita neregularnost je to što se tiče izvještaja od devet
8 mrtvih tijela, za koje je jedan od Vašeg... Vaših ljudi rekao je da ih je vidio
9 kako su pogubljeni.

10 Znam da ste ovome već pitani, ali Vaš odgovor u odnosu na ovih devet
11 mrtvih tijela, kad Vas je gospodin Nuhanović posjetio i rekao da je čuo neke
12 ljude iz Ujedinih naroda kako govore o tih devet mrtvih tijela iza neke kuće,
13 Vaš je odgovor bio neuobičajen, zar ne, obzirom na ozbiljnost toga izvještaja?

14 O: Za mene to nije bilo ništa neuobičajeno. Što mislite pod tim?

15 P: Vi ste rekli: "Nemojte širiti to sranje uokolo."

16 O: Da, ja sam to rekao. Al' to nije ništa neuobičajeno kad imate 30.000
17 ljudi koju su u panici, a netko dođe i priča o devet pogubljenih ljudi. To meni
18 ništa nije neuobičajeno, po meni.

19 P: Ali čak i u tom kontekstu, gospodine Franken, to upućuje na to da Vi
20 niste pokušali istražiti, niste to uzeli ozbiljno.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja sam to uzeo ozbiljno, dovoljno ozbiljno da spriječim paniku među
2 izbjeglicama. Zato sam rekao: "Nemojte širiti to sranje okolo."

3 P: A što o pritužbama... U redu. Što se tiče pitanja izvještaja o ovih
4 devet tijela, da li ste poslali nekog od Vaših ljudi? Jer smo vidjeli na karti
5 koju ste označili jučer, da ste dobili specifične informacije o tome gdje leže
6 ta tijela, gdje su nađena. Je li to točno?

7 O: Da. Meni je to rečeno da je to bila 60 ili 70 metara od "Bijele
8 kuće", u određenoj... u određenom smjeru.

9 P: Ali pošto ste uzeli taj izvještaj ozbiljno, Vi biste trebali onda
10 bili poslati nekoga od Vaših ljudi tamo da istraže o čemu se radi.

11 O: Zašto? Ovaj oficir koji me je izvijestio, on mi je rekao točno što se
12 dogodilo. Ja nisam trebao nikoga poslati tamo. Ja nisam nikoga poslao. Taj
13 čovjek je bio dovoljno ozbiljan i ozbiljno me izvijestio.

14 P: Ali i drugi članovi odbora izbjegličkog su Vas također izvijestili o
15 tim tijelima koja su nađena, ali u tom trenutku ste poslali ljude da istraže i
16 ništa nije nađeno.

17 O: Točno.

18 P: Vi ste bili u situaciji kad je bilo vrlo teško razlučiti između
19 glasina i činjenica, zar ne?

20 O: Da, tako je.

21 P: Što se tiče izvještaja o jednom čovjeku koji je pogubljen, a kapetan
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Groenewegen Vam je rekao da je to vidio iz daljine, vidio je kako vojnici Vojske
2 Republike Srpske pogubljuju tog čovjeka.

3 O: Al' to nam je došlo od komandanta čete C, to je došlo do pukovnika i
4 onda mi je pukovnik rekao što se dogodilo. Znači, ja nisam razgovarao sa
5 kapetanom Groenewegen izravno.

6 P: Ali što se mene tiče, kako sam ja to razumjela, Vi ste rekli tom
7 čovjeku da to zapiše.

8 O: Ja sam savjetovao - ne osobno, već preko nekoga - da se to zapiše.

9 P: Da, jer ono što ste u svom referatu, u svom izveštaju kojim ste
10 referisali, koji je verujem od 20. septembra, Vi ste naveli da je "Frankenu
11 izgledalo važno da svedok zabeleži ovaj događaj napismeno". Zbog čega je to bilo
12 važno?

13 O: Pa, bilo je važno zato što sećanje ljudi...

14 P: Da, naravno to je veoma važno, ali da li ste ikada videli ovaj
15 izveštaj?

16 O: Ne.

17 P: Da li znate da li je taj izveštaj uopšte izrađen?

18 O: Pretpostavljam da sam izdao naređenje vojniku ili njegovom komandantu
19 da se izradi ovakav izveštaj, ali nisam proverio da li su to i učinili.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo radi zapisnika, strana 52, red 4,
2 Groen bi trebalo da umesto toga piše Groenewegen.

3 GĐA CONDON: [simultani prevod] Da. Hvala Vam, časni Sude.

4 P: Najzad, gospodine Franken, želela bih da se osvrnem na pitanje spiska
5 ljudi koji je izrađen na Vašu inicijativu. Pre nekoliko trenutaka mi smo
6 utvrdili da ste u početku pukovnik Karremans i Vi isto imali stav, a taj stav je
7 sledeći: da se u bazi nalazila samo šačica vojno sposobnih muškaraca.

8 O: To je tačno.

9 P: Da li bi bilo pravično reći da je između 11. i 13. jula, pukovnik
10 Karremans bio veoma izuzan i to blago reče... bio Vama zauzet i to blago rečeno?

11 O: Tako je.

12 P: On je takoreći bio zatvoren u glavnoj komandi, odnosno nije se kretao
13 napolju.

14 O: Da, to je tačno.

15 P: I Vi ste juče rekli da ste... što je svakako Vaša zasluga, da ste
16 dakle Vi nastojali da se krećete napolju i da vidite šta se događa u samoj bazi
17 i oko nje. Da li je to tačno?

18 O: Ne samo da sam uložio takav napor, nego to jesam činio dvaput dnevno.
19 To je tačno.

20 P: Zbog toga bi bilo razumno reći da ste s... da se pukovnik Karremans
21 dosta oslanjao na Vas, Vi ste njegov zamenik i on se dakle oslanja na Vas za sve
22 informacije u vezi sa brojem vojno sposobnih muškaraca.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 GĐA CONDON: [simultani prevod] Molim da se gospodinu Frankenu prikaže,
3 predoči dokazni predmet 1D37. Imate li ovaj dokument pred sobom?

4 O: Imam neki dokument pred sobom, da.

5 P: Ovo je izvod iz izveštaja NIOD-a. Molim Vas da mi pokažete stranu 5
6 ovog dokumenta. Postoji jedan pasus koji počinje: "Međutim, na osnovu ovih
7 izjava..." Želela bih da se na to koncentrišete. Želela bih da pogledamo
8 rečenicu koja počinje u petom redu: "Sam Karremans je potvrdio..." Da li vidite
9 tu rečenicu?

10 "Karremans je lično potvrdio da je istina da je u nekom trenutku otkrio,
11 saznao za listu, ali da je značaj ovog pitanja mu je potpuno izmakao u tom
12 trenutku. Bilo je oko 50.000 ljudi koji su bili nagomilani na jednom mestu. Ja
13 nisam znao da je još bilo 280 do 300 ljudi u bazi. Franken je to rekao docnije."

14 Da li bi bilo tačno da ste Vi bili izvor svih informacija koje su
15 prenete pukovniku Karremansu o broju vojno sposobnih muškaraca u bazi?

16 O: Ja ne znam da li sam bio jedini izvor, ali svakako mu jesam to
17 preneo.

18 P: I očigledno je da je za Vas lično ovaj spisak bio značajan pokazatelj

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 toga koliki je broj muškaraca postojao u bazi.

2 O: Tačno je, kad je reč o bazi.

3 P: S obzirom na to da ste rekli da se Vama činilo da ih je bila samo
4 šačica... Ne. Povlačim ovo pitanje.

5 Molim Vas da pogledamo niže u ovom dokumentu, u sledećem pasusu postoji
6 rečenica koja počinje sa: "Iz ovih izjava..."

7 "Na osnovu ovih izjava, Karremans je rekao da je postojao mali broj
8 ljudi vojno sposobnih izvan baze. Samo šačica."

9 On govori o muškarcima izvan baze, a ne o muškarcima u bazi.

10 O: Tako je.

11 P: Šta Vi imate da kažete o tom stavu pukovnika Karremansa da je, dakle,
12 postojala samo šačica ili mali broj vojno sposobnih ljudi? Da li se slažete sa
13 tim?

14 O: Pa, kada se pogleda u srazmeri prema ukupnom broju izbeglica, njih
15 jeste bilo malo, naravno, pa ali po mojoj proceni bilo ih je oko 600 ili 700.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ukupno je bilo oko 25.000, 30.000 ljudi. Prema tome, srazmerno gledano, to jeste
2 mali broj ljudi, ali ne mogu da pročitam misli pukovnika Karremansa i šta je on
3 baš mislio kad je rekao "samo šačica".

4 P: Ja shvatam da Vi ne možete da čitate njegovi misli, ali možete da
5 izrazite neslaganje sa izjavom da je ukupno bilo 251 do 300 vojno sposobnih
6 muškaraca oko baze. Da li se... da li se slažete sa tim?

7 O: To je netačno. Broj muškaraca je bio 251. Oko 60 ili 70 nisu želeli
8 da budu uneti u spisak. Oni su bili dakle u bazi, a procenjivalo se da ih je oko
9 600 bilo izvan baze.

10 P: Sada bih želela da se vratimo na 1D36, strana 4. Ovo je situacija,
11 odnosno izveštaj o trenutnoj situaciji vojnih posmatrača UN-a. Na 4. stranici
12 ovog izveštaja o trenutnoj situaciji...

13 GĐA CONDON: [simultani prevod] To je - rekli smo, dakle, da je to
14 dokazni predmet 1D36 - to je, dakle, izveštaj vojnih posmatrača UN-a o trenutnoj
15 situaciji. Već smo ranije videli ovaj dokument.

16 P: To je onaj dokument gde ste Vi niste saglasili sa pasusom koji se
17 odnosi na Vašu izjavu. Strana 4 ovog dokumenta, pasus 6 na strani 4. Ovde
18 komandantu Holandskog bataljona armija bosanskih Srba je rekla da je izdat
19 ultimatum da se vojnici... predaju vojnici BiH koji su se nalazili u bazi
20 zajedno sa svim njihovim oružjem.

21 O: Da, to vidim.

22 P: Međutim, onda ide dalje, kaže: "Nije bilo naoružanih vojnika BiH u
23 bazi." Međutim Vi bi ste /?se/ složili, zar ne, da je bilo veoma teško, ako ne

24

25

26

27

28

29

30

1 i nemoguće, razlikovati civile i vojnike BiH kada su u pitanju vojno sposobni
2 muškarci?

3 O: Da.

4 P: Zbog toga što su uniforme predstavljale neku naznaku.

5 O: I delovi uniforme su mogli da predstavljaju naznaku, ali nisu
6 predstavljali dokaz ni za šta.

7 P: U tom pogledu, nakon što su otišle izbeglice, nakon što su napustile
8 bazu i njeno okruženje, pronađeno je neko oružje.

9 O: Da, pronađeno je ručno vatreno oružje u toaletu. To je tačno.

10 P: Vi ste u svom izveštaju naveli samo da je u pitanju oružje, niste
11 bili konkretni.

12 O: U redu.

13 P: U redu?

14 O: Da.

15 P: Štaviše, kada je reč o različitim predmetima koji su ostavljeni da
16 leže oko "Bele kuće" i bili spaljeni, o čemu smo juče čuli, takođe je došlo do
17 eksplozije ručnog naoružanja. To je bio Vaš izveštaj prilikom referisanja.

18 O: Da.

19 P: Da li se slažete sa tim?

20 O: Da.

21 P: U redu. Izvinite me samo za trenutak.

22 GĐA CONDON: [simultani prevod] Časni Sude, ja nemam više pitanja.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Čestitam. Hvala Vam, gospođo Condon.
2 Nisam sasvim razumeo ko sledeći pristupa ispitivanju. Znam ko je treći, ali
3 nisam sasvim... Gospodin Stojanović? Da, gospodin Stojanović.

4 Da, gospodin Stojanović će pristupiti unakrsnom ispitivanju. On ovde
5 zastupa Borovčanina, zajedno sa gospodinom Lazarevićem.

6 Gospodine Stojanović, izvolite, svedok Vam je na raspolaganju.

7 G. STOJANOVIĆ: Hvala, časni Sude.

8 Unakrsno ispituje g. Stojanović:

9 P: Dobar dan, gospodine Franken. Prije ovog... prije ovog svjedočenja,
10 koliko sam pratio, Vi ste se pojavljivali 15.09.2003., u predmetu Boro...
11 predmetu *Blagojević* kao svjedok. Je li tako?

12 O: Koliko se ja sećam, to je tačno, da.

13 P: Tom prilikom svjedočili ste da je neposredno prije operacije Vojske
14 Republike Srpske prema Srebrenici, bilo nekoliko napada iz enklave Srebrenice ka
15 teritoriji koju je kontrolisala Vojska Republike Srpske. Sjećate li se toga?

16 O: Da. Sećam se dva napada o kojima je podnet izvještaj, da.

17 P: Hoćete nam malo više reći oko ta dva napada o kojima govorite?

18 O: Meni je izvještaj podneo, ako se dobro sećam, posmatračko mesto *Mike*.
19 Rečeno mi je da kuće gore na severu enklave. Bilo je paljbe iz malog naoružanja
20 koja se čula preko noći. Kasnije, tokom kontakta sa majorom Nikolićem iz
21 Bratunačke brigade, on je potvrdio da je došlo do napada snaga BiH u tom
22 predelu.

23 Drugi izveštaj odnosio se na zasadu u ovoj oblasti, južno od enklave,

24

25

26

27

28

29

30

1 Zeleni Jadar, moglo bi se reći na putu za Žepu. Tu su nam vojnici Armije
2 Bosanskih Srba rekli da je sedam do devet vojnika ubijeno u zasedi koju su,
3 naravno, vodili vojnici Armije BiH.

4 P: Da Vas samo razumijem, čiji vojnici su tom prilikom ubijeni?

5 O: Vojnici bosanskih Srba, gospodine.

6 P: Hoćete nam reći koje je to vrijeme bilo? U kom mjesecu 1995., po
7 Vašem sjećanju?

8 O: Izvinite, pokušavam da se prisjetim. Mislim da je to bilo negde oko
9 maja meseca, u aprilu ili maju, koliko se ja sećam. Mada...

10 P: Da li bi ste se složili sa mnom, ako kažem da je paljenje ovoga sela
11 na sjeveru enklave bilo 26. juna 1995. godine? Da li je taj datum moguć?

12 O: Moguće je, da.

13 P: Hvala. Da li je dio mandata kojeg ste Vi imali u enklavi Srebrenica
14 bio i sprečavanje ovakvih ili sličnih događaja?

15 O: Da, bio je.

16 P: Da li smatrate da ste, cijeneći objektivno Vaš položaj u kome ste se
17 nalazili, uspješno ispunili Vaš mandat u ovom dijelu?

18 O: Ne, apsolutno ne.

19 P: Hvala Vam na korektnosti.

20 Dopustite da Vam predočim jedan dio teksta kojeg ste Vi napisali i kojeg
21 ste naslovili "U ime mira - Retrospektiva".

22 G. STOJANOVIĆ: A za identifikaciju, časnici Sude, radi se o dokaznom
23 predmetu 2D41. Ja bih zamolio poslužitelja da samo englesku verziju stavimo na
24
25
26
27
28
29
30

1 *ELMO*, kako bi mogli svi da pratimo, pošto još uvijek na... u *e-court*u ovaj
2 dokumenat nije uvršten.

3 P: Hoćete li nam reći, gospodine Franken, kada ste pisali ovaj tekst?

4 O: Mislim da to bilo negde 1996. Početkom 1996. ili krajem 1995., ne
5 znam tačno. Ova knjiga je objavljena, koliko se ja sećam, 1996. Napisao sam je
6 neposredno pre objavljivanja.

7 P: Na jednom mjestu Vi tu kažete: "A onda je stigla bomba. Stiglo je
8 naređenje, naravno usmeno, da se pomogne Srbima, koji su dobili dozvolu za
9 deportaciju stanovništva sopstvenim vozilima." Vidite li to, gospodine Franken?

10 O: Ne, ja to ne vidim ovde, ali čuo sam tekst i prepoznajem ga.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Čuo sam kako prevodioci napominju da
12 nisu mogli da prate, jer je išlo suviše brzo.

13 Gospodo poslužitelj, u čemu je problem?

14 G. STOJANOVIĆ: Strana 3, drugi pasus Engleske verzije.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je sad tu i svjedok to može dobro
16 pogledati.

17 SVJEDOK: [simultani prevod] Sada vidim, časni Sude.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Posljednjih šest redova na tom
2 paragrafu, to sada vidite na ekranu.

3 Izvolite, gospodine Stojanović.

4 G. STOJANOVIĆ:

5 P: Moje pitanje, gospodine Franken, glasi: kada ste ovo pisali i rekli
6 da su Srbi dobili dozvolu za deportaciju stanovništva sopstvenim vozilima,
7 možete li nam reći ko je taj ko je dao takvu dozvolu?

8 O: Ne znam. UN, a ko u UN-u, ne znam. Jer pukovnik Karremans je taj ko
9 je imao kontakte sa višim nivoima, tako da ne mogu da Vam navedem ime generala
10 ili bilo koje osobe, ali to je došlo niz liniju UN-a.

11 P: Hvala Vam. Da li je moje zaključivanje ispravno ako kažem da, sa
12 Vašeg razmišljanja, nije sporno da su Srbi dobili dozvolu za evakuacija
13 stanovništva svojim vozilom, a da Vi danas ne možete da kažete od koga lično iz
14 sistema UN-a je to učinjeno? Je li to ispravno?

15 O: To je tačno.

16 P: Hvala Vam. Sada bih samo još ovdje da, s obzirom da ste već
17 odgovarali na niz pitanja moje kolegince, postavio pitanje: da li sam dobro
18 shvatio da ste Vi, govoreći o Holandskom bataljonu, u jednom trenutku dali Vojsci
19 Republike Srpske oko 27.000 litara goriva za potrebe ove evakuacije?

20 O: Da. To je bilo kasnije, ali da, desilo se.

21 P: Možete li nam reći približno vrijeme kada je to bilo?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Koliko je meni poznato, to se desilo negdje 16. jula.
- 2 P: U tom trenutku, evakuacija je bila već završena kada je u pitanju
3 civilno stanovništvo, zar ne?
- 4 O: Tako je.
- 5 P: Vaš mandat je, kao što ste danas rekli, bio da u skladu sa dobijenom
6 dozvolom djelujete u ime evakuacije tih dana 12. i 13. jula, zar ne?
- 7 O: Da, to je tačno.
- 8 P: I Vi ste se tako i ponašali i tako ste postupali; je li tako?
- 9 O: Koliko nam je to bilo dozvoljeno; da, jesam ili mi jesmo.
- 10 P: 11. jula 1995. godine, civilno stanovništvo je ispred sjedišta čete
11 *Bravo* uputilo se prema Potočarima iz pravca Srebrenice. Sjećate li se toga?
- 12 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
- 13 P: Vi ste... Da li Vam je poznato da su u jednom trenutku pripadnici 28.
14 divizije zaustavljali ovu kolonu izbjeglica na ovoj putnoj komunikaciji i
15 tražili da se isti vrate u grad Srebrenicu?
- 16 O: Da, ali bilo je i drugih prilika kada se to dešavalo u noći 10. ili
17 večeri 10., a pokret 11. je naveo pripadnike čete B da zaključe da tamo više
18 nema pripadnika 28. divizije, jer ih niko nije zaustavio.
- 19 P: Šta je bio razlogu zbog čega armija, 28. divizija Armije BiH ne
20 dozvoljava civilnom stanovništvu da iz Srebrenice krene ka Potočarima, po Vašem
21 mišljenju?
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 O: Ne znam. Ja sam bio iznenađen time, ali ne znam. Mogu samo da
2 nagađam.

3 P: Prema Vašim podacima, do kada su pripadnici 28. divizije Armije BiH
4 bili u Srebrenici i na putu Srebrenica-Potočari?

5 O: Na putu Srebrenica-Potočari bili su civili izbjeglice i posljednji
6 znak 28. divizije koji smo mi vidjeli je bio kasno 10., kada smo vidjeli dosta
7 naoružanih ljudi na pijaci u samom gradu. Poslije toga nismo ni vidjeli ni čuli
8 za 28. diviziju.

9 P: Ako mogu samo radi razjašnjenja da, kada Vi pomenete i... pukovnik,
10 možemo li zaključiti da mislite na pukovnika Karremansa?

11 O: Ako sam rekao "pukovnik", mislio sam na potpukovnika Karremansa koji
12 je bio komandant Holandskog bataljona.

13 P: Hvala. Sada ću Vas zamoliti da zajedno pogledamo jedan insert iz
14 video-zapisa.

15 G. STOJANOVIĆ: A časni Sude, za identifikaciju to je V0003682, a po
16 65ter ovaj video-zapis nosi oznaku P02016. I idemo u vrijeme od 9.40 do 9.45.

17 [Gleda se video-snimak]

18 G. STOJANOVIĆ:

19 P: Gospodine Franken, prepoznajete li oružje na leđima pripadnika
20 Holandskog bataljona?

21 O: Da, prepoznajem. To je FAL 7,62 pješadijska puška. Pješadijska puška.

22 P: Ko je proizvođač ove puške? Pomozite nam.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: To je FN *Browning*, u Belgiji.

2 G. STOJANOVIĆ: Hvala. A sada pogledajmo drugi insert, koji za
3 identifikaciju, časni Sude, nosi oznaku V0003914, a po 65ter ovaj video-zapis
4 nosi oznaku P2007 i radi se o vremenu od 55.28 do 56.10.

5 P: Gospodine Franken, radi se o insertu - prije nego što počnemo da ga
6 gledamo - iz video-zapisa koji je datiran sa 16. jula 1995. godine.

7 G. STOJANOVIĆ: I ako može ovdje da zastanemo za sekund, ne moramo ići do
8 kraja.

9 P: Radi se, znači, o video-zapisu od 16. jula 1995. godine, kada su
10 pripadnici 28. divizije Armije BiH prešli na teritoriju sela Nezuk, pod
11 kontrolom 2. korpusa Armija BiH. Vidite li ovu pušku na leđima pripadnika Armije
12 BiH?

13 O: Da, vidim.

14 P: Hoćete li složiti sa mnom da je ova puška iz naoružanja kojeg smo
15 maloprije gledali kod pripadnika Holandskog bataljona?

16 O: Da, to je ista vrsta oružje.

17 P: Da li je moguće da je to oružje uzeto od pripadnika Holandskog
18 bataljona?

19 O: Da, moguće je, ali ja ne znam koji je to datum kad je ovo snimljeno.
20 Znam da je četa *Charlie* napadnuta, odnosno da su je prevladali, savladali
21 muslimani, 30 do 40 muslimane, i da su im oduzeli oružje i tako dalje.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Mislio sam na "Posmatračko mjesto *Charlie*", označeno sa slovom C, na
2 zapadu enklave.

3 P: Da li su pripadnici Vaše jedinice na posmatračkom mjestu *Charlie*
4 imali ovakvo naoružanje?

5 O: Jesu.

6 G. STOJANOVIĆ: Hvala Vam. I sada ću Vas zamoliti da obratimo pažnju još
7 na jedan kratak video-zapis od tri minute, koji nosi oznaku V0003676, a po 65ter
8 radi se o dokaznom predmetu P02017.

9 P: Dok krene film, samo ću ponovo reći da se radi o insertu iz snimka
10 izlaska kolone 28. divizije na prostor sela Nezuk 16. jula 1995. godine.

11 [Gleda se video-snimak]

12 G. STOJANOVIĆ:

13 P: Dok gledamo ovaj snimak, gospodine Franken, zamolio bih Vas da
14 skoncentrišete Vašu pažnju na oružje koje nose lica koje vidite na ovom filmu,
15 jer će pitanje biti vezano za ovo oružje.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Zaustavite se, zaustavite se. Pošto ste
17 intervenisali da kažete svjedoku na šta treba da obrati pažnju, da li želite da
18 sada počnemo ovaj odlomak iz početka, jer mislim da mi nismo posvetili dužnu
19 pažnju tome, u svakom slučaju. Prema tome, dajte da počnemo ovaj snimak od
20 početka.

21 G. STOJANOVIĆ: Hvala.

22 [Gleda se video-snimak]

23 G. STOJANOVIĆ:

24 P: Gospodine Franken, slažete li se sa mnom da su gotovo svi pripadnici
25
26
27
28
29
30

1 ove kolone naoružana lica?

2 O: Da. Koliko sam mogao da vidim, to je tačno.

3 P: Imaju različite vrste pješadijskog naoružanje, zar ne?

4 O: Tačno.

5 P: Uzreg, htio bih da Vas upitam, da li možda prepoznajete lice na slici
6 sada kako stoji ispred Vas?

7 O: Ne, ne prepoznajem.

8 P: Hvala. Pokušaću da sada da Vam predočim jedan dokumenat.

9 G. STOJANOVIĆ: Za identifikaciju, to je dokazni predmet, časni Sude,
10 Odbrane 4D26, koji nosi oznaku ERN broj 0182775 do 7752, a radi se o naređenju
11 komandanta Armije BiH, Rasima Delića, od 6. avgusta 1995. godine. Zamoliću
12 poslužitelja da nam pomogne, jer je tek danas u sistemu prispjeo prevod, pa
13 mislim da još uvijek nije operativan, tako da bih želio da ga stavimo na *ELMO* i
14 da obratimo pažnju na kraj prve stranice i početak druge stranice. Hvala Vam.

15 P: Dakle, gospodine Franken, radi se o naređenju komandanta Armije BiH,
16 Rasma Delića, i kao što vidite na prvoj stranici, to naređenje je datirano sa
17 06.08.1995. godine.

18 O: Da, vidim.

19 P: I upućen je Komandi 2. korpusa Armije BiH.

20 O: Da.

21 P: I skrenuću Vam pažnju samo na jedan segment u tački 2. Pod naslovom
22 "Mobilizacijske pripreme", se kaže:

23 "Da će se popuna novoformirane 9. muslimanske oslobodilačke brigade
24
25
26
27
28
29
30

1 izvršiti na dobrovoljnoj osnovi i u sastav 9. muslimanske oslobodilačke brigade
2 ulaze sledeće jedinice kao organizaciona cjelina."

3 I htio bih da Vam skrenem pažnju na prvi red druge strane, u kome stoji:
4 "Da se, između ostalog, u sastav 9. muslimanske oslobodilačke brigade treba naći
5 i jedinica po imenu 'Mudžahid', iz sastava 28. divizije, sa 94 borca."

6 Moje pitanje glasi: da li Vam je poznato da je u sastavu 283. brigade
7 28. divizije Armije BiH, bila formirana još ranije jedna četa koja nosila naziv
8 Mudžahid?

9 O: Ne, to mi nije poznato i nije mi bilo poznato.

10 P: Hvala. Ja onda neću više na ovome uopšte insistirati, ali bih Vas
11 zamolio da nam onda pomognete oko sledeće teme.

12 G. STOJANOVIĆ: Osmatraći... osmatra... Zahvaljujem se i poslužitelju.
13 Neće biti više potrebe za tim dokumentom.

14 P: Posmatrački punkt *Papa* nalazio se na sjeveru enklave, u blizini Žutog
15 mosta; je li tačno?

16 O: To je tačno.

17 P: 12. jula 1995., u prijepodnevnim satima, iz tog pravca naišla je
18 vojska prema... Vojska Republike Srpske prema Potočarima; je li tako?

19 O: I to je tačno.

20 P: Nakon što su pripadnici Holandskog bataljona pokazali bijelu zastavu,
21 ovi vojnici su obišli punkt i krenuli u pravcu Potočara. Je je li i to tačno?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Tačno je.

2 P: Pomozite nam i recite do kada su pripadnici Holandskog bataljona na
3 punktu *Papa* ostali na toj poziciji kod Žutog mosta.

4 O: Upravo razmišljam. Do povlačenja iz *Pape* je došlo 13. ili 14. Ne znam
5 tačno.

6 P: Da li je to povlačenje pripadnika Holandskog bataljona sa punkta *Papa*
7 bilo po Vašem nalogu ili je to bila njihova volja?

8 O: Ne, ne. Povlačenje se uvek vrši na osnovu naređenja.

9 P: Hvala Vam. Da li je iko od ovih pripadnika sa punkta *Papa* bio
10 zarobljen ili su se svi oni vratili u bazu?

11 O: Koliko se ja sećam, posada posmatračnice *Papa* se u punom sastavu
12 vratila u bazu.

13 P: Hvala Vam. Juče ste govorili o informacijama koje ste dobili o
14 ubistvu devet lica i ubistvu jednog civila, kao dva potpuno odvojena događaja.
15 Za identifikacija... identifikaciju, to je strana 78, 79 i 81 jučerašnjeg
16 svjedočenja gospodina Frankena. Sjećate li se toga?

17 O: Da, sećam se.

18 P: Recite nam od koga ste primili ove dvije informacije.

19 O: Kao što sam već rekao, izvještaj o ubistvu devet lica mi je podneo
20 potporučnik Coster; a kada je reč o pogubljenju jednog lica to mi je preneo
21 pukovnik Karremans, a on je dobio izvještaj od vojnika koji je to video. U
22 pitanju je bio komandir C čete i on je to preneo pukovniku.

23 P: Je li Vam rečeno ko su lica koja su tom prilikom ubijena?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne.

2 P: Vi niste ni u jednom trenutku saznali identitet lica koja su tom
3 prilikom pucala?

4 O: Ne, nikada nisam saznao.

5 P: Niste ni saznali kada su ta lica, za koje se tvrdi da su ubijena,
6 pogubljena?

7 O: Kada je reč o onih devet muškaraca, nismo tačno znali kada je došlo
8 do tog pogubljenja. Izveštaj vojnika se odnosio na samo pogubljenje, tako da nam
9 je bilo poznato kada je izvršeno pogubljenje.

10 P: Hoćete nam reći onda vrijeme kada je, prema izvještaju tog vojnika,
11 došlo do pogubljenja ovih devet lica?

12 O: Ne, izvinite, moram da Vas ispravim. Vojnik je podneo izvještaj o
13 samo jednom pogubljenju.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, mislim da je o ovome svedočio na
15 veoma jasan način juče. Mislim da nije neophodno da ponovo prolazimo kroz to. On
16 je jasno razlikovao dva slučaja, dao je informacije i tada je intervenisao
17 gospodin Bourgon. Znači, svaka nova pitanja o stvarima o kojima nije bilo reči
18 juče su dobrodošla, pošto je ovo povezano sa jednom od tačaka optužnice, ali u
19 protivnom hajde da pokušamo da izbegnemo ponavljanja. Hvala Vam.

20 G. STOJANOVIĆ: Hvala.

21 P: Tom prilikom pomenuli ste objekat kojeg ste nazvali "Bijela kuća".
22 Sjećate li se?

23 O: Izvinjavam se, nisam čuo prevodioca. Tek sada čitam tekst.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Predstavnik odbrane Vas podsjeća na
2 onaj Vašeg iskaza gde ste pominjali "Belu kuću".

3 SVJEDOK: [simultani prevod] Da, vidim sada to.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da će nastaviti sa još nekoliko
5 pitanja. Hvala Vam.

6 Gospodine Stojanoviću, izvolite.

7 G. STOJANOVIĆ: Hvala, časni Sude.

8 P: Od kada taj objekat, gospodine Franken, Vi u Vašem vokabularu
9 nazivate "Bijelom kućom"?

10 O: Pa, od trenutka kada je ova je kuća okupirana ili kada su počeli da
11 je koriste pripadnici vojske bosanskih Srba. Nazvana je "Belom kućom" i tako je
12 to ostalo zauvek.

13 P: Vi ste juče na stranici 71 i 72 jučerašnjeg transkripta rekli da je
14 vođena evidencija o broj muškaraca koji su ušli u "Bijelu kuću" i da je isti
15 broj lica izašao iz nje. Sjećate li se toga?

16 O: Da, ali to se odnosi na vremenski period kada su bili prisutni vojni
17 predstavnici Ujedinjenih nacija. Oni su beležili broj ljudi koji ulaze i izlaze.
18 To je bilo početkom popodneva 12.

19 P: Da li je evidencija o broju muškaraca koji su ušli u kuću i izašli iz
20 kuće vođena na 13. jula?

21 O: Ne. Čim su vojni posmatrači Ujedinjenih nacija morali da se povuku,
22 mi više nismo nastavili sa brojanjem.

23 P: Da li to znači da Vi ne znate da li je 13. jula bilo muškaraca u
24 "Bijeloj kući" koji su izdvojeni?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne. To ne znači to. Mi smo znali da je sve vreme bilo muškaraca u
2 "Beloj kući" i da su oni docnije prevezeni plavim au... svetlo plavim autobusom.
3 Jedino što mi nije poznato to je tačan broj ovih muškaraca.

4 P: Hvala. Noć 12. na 13. juli proveli ste u bazi UN-a; je li tako?

5 O: Da, to je tačno.

6 P: Jeste li tokom te noći i ujutru 13. dobili informaciju o bilo kakvim
7 ubistvima koji su se dešavali tokom noći?

8 O: Ne, nisam. Mislim da sam tada dobio izvještaj o samoubistvima koja
9 smo već ranije pominjali.

10 P: Da, to smo čuli juče. Dopustite mi sada samo da skrenem pažnju na dio
11 Vašeg svjedočenja u predmetu *Blagojević* koji se odnosi na Momira Nikolića. Vi
12 ste u tom svjedočenju na strani 1557 transkripta sa suđenja od 15.09. između
13 ostalog govorili da je 15. jula Momir Nikolić došao u bazu UN-a kolima i rekli
14 ste da su to bila kola Vašeg mehaničara. Sjećate li se toga?

15 O: Da. Pretpostavljam da je Momir Nikolić major Nikolić iz Bratunačke
16 brigade i sećam da je to tačno, da.

17 P: Hoćete nam malo pomoći? Odakle ta kola ili putničko vozilo Vašeg
18 mehaničara u posjedu Momira Nikolića?

19 O: To bi trebalo da pitate majora Nikolića. Meni to nije poznato, ja sam
20 to samo video.

21 P: Mi ćemo ga pitati, ali sam htio da čujem da li Vi imate ikakva
22 saznanja, jer ste Vi to pomenuli. U redu. Ja ću pokušati ovako. Da li Vam je

23
24
25
26
27
28
29
30

1 poznato u bilo kom trenutku major Nikolić oduzeo navedeno vozilo od Vašeg
2 mehaničara?

3 O: Ne znam u kom trenutku se to dogodilo. Jedino mogu da ponovim ono što
4 sam već rekao u prethodnom iskazu. Govorilo se o tome da je mehaničar napravio
5 nekakav sporazum sa majorom Nikolićem i ja sam onda video majora Nikolića kako
6 dolazi ovim vozilom.

7 P: Da li je taj Vaš mehaničar Holanđanin ili lice bošnjačke
8 nacionalnosti?

9 O: Ne, on je bio lokalni stanovnik. Bio je Bošnjak.

10 P: Šta je bio razlog njegovog dolaska 15. jula? Šta je zahtijevao od
11 Vas?

12 O: Major Nikolić je došao... Pardon. Hteo je da ja platim račun za hotel
13 u kojem su zadržani vojni zarobljenici i takođe je tražio iznajmljivanje
14 lokacija koje su vojne posmatrači UN-a imali u Bratuncu.

15 P: Da li... kada kažete "iznajmljivanje lokacija", da li mislite da je
16 tražio novčana sredstva za korištenje ovih lokacija?

17 O: Da. On i vlasnik hotela su tražili novac za hranu, koju su naravno
18 davali ratnim zarobljenicima, a major Nikolić je tražio i za iznajmljivanje neke
19 kancelarije ili nečeg sličnog u Bratuncu. Očigledno je da su vojni posmatrači
20 UN-a iznajmili tu kancelariju ili nešto slično.

21 P: Jeste mu dali taj novac?

22 O: Izvinite. Ne, nisam mu dao novac.

23 P: Zbog čega?

24 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pređite na sledeće gospodine
25 Stojanoviću.

26 G. STOJANOVIĆ: Hvala.

27 P: I završiću sa ovim samo. Kakav je Vaš utisak bio o poziciji Momira
28 Nikolića tih dana?

29

30

1 O: Svaki put on bi dao drugačiji posao u Bratunačkoj brigadi koji se
2 razlikovao od komandanta i od operativnog oficira. On je rekao da je major
3 Bratunačke brigade i mi smo uvek smatrali da je on zapravo veza sa vojskom
4 bosanskih Srba, jer zvaničnog oficira za vezu, pukovnika Vukovića, smo retko
5 mogli da dobijemo, da stupimo u kontakt sa njim.

6 P: Hvala Vam. Govorili ste danas i juče o sačinjavanje ovoga spiska o
7 vojno sposobnim muškarcima u bazi UN-a. Da li u pravljenju tog spiska učestvovao
8 Nesib Mandžić?

9 O: Da, jest.

10 P: Da li ste uočili da njega nema na tom spisku?

11 O: Ne, nisam to primetio. Ne.

12 P: Onda bi bili /nerazgovijetno/ da Vas pitam zašto ga nema na tom
13 spisku, zar ne?

14 O: Ne. U pravu ste.

15 P: I na kraju, htio bih da Vas upitam za Ramiza Bećirevića. Vi ste ga
16 pominjali samo po imenu juče u glavnom ispitivanju. Jeste li Vi lično imali
17 kontakte sa Ramizom Bećirevićem prije 11. jula?

18 O: Da. Ramiz Bećirević je bio načelnik štaba 28. divizije, kako mi se
19 čini, i kada bih ja razgovarao sa 28. divizijom, on je uvek bio moj sagovornik.

20 P: Mi smo ovdje čuli svjedočenje jednog pripadnika Holandskog bataljona
21 koji je govorio o tome da je Ramiz Bećirević od Vas tražio azil, zaštitu u bazi
22 UN-a. Da li se on Vama lično obraćao sa takvim zahtjevom?

23 O: Ne, apsolutno ne.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li je njegova supruga u bilo kom trenutku tražila od Vas zaštitu?

2 O: Ne, niko od njih nije došao meni lično i tražio zaštitu.

3 P: Da li Vam je poznato da je njegova supruga 12. na 13. juli 1995.

4 godine bila u bazi UN-a sa ostalim izbjeglim licima?

5 O: Ne. Moguće, ali bilo je ih 30.000. Ja ih nisam sve lično poznavao.

6 P: Gospodine Franken, predočiću Vam jedan dio izjave koji je dao Ramiz
7 Bećirević. A za identifikaciju, časni Sude, s ovim ću završiti, to je dokazni
8 predmet Odbrane 4D2 i nosi ERN oznaku 01854518 do 4532. I zamolio bih, pošto se
9 ova izjava nalazi u sistemu, da obratite pažnju na posljednji pasus i stranu i
10 prvi pasus na strani 8 ove izjave, gdje Ramiz Bećirević kaže da je pred početak
11 agresije na Srebrenicu, on imao kod sebe oko 140.000... imao... To jest samo da
12 možemo pratiti svi, engleska verzija je strana 9, treći pasus. Strana 9, treći
13 pasus, gdje on kaže da je kod sebe imao oko 140.000 tadašnjih DM i da je taj
14 novac ostao kod njegove supruge.

15 Pa je po dolasku u Tuzlu isti... istu pitao šta je bilo sa tim novcem, a
16 ona ga je informisala da je u Potočarima, kada su četnici vršili pretres, taj
17 novac zakopala u pijesak koji se nalazio u buretu u prostorijama fabrike
18 akumulatora gdje je bila smještena. To je bilo, kaže on, u krugu UNPROFOR-a.

19 Gospodine Franken, da li išta znate ovome novcu? Da li je bilo ikakvih
20 komentara o tome da su... da je taj novac pronađen ili da je oduzet?

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Stojanović, u čemu je
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 relevantnost ovoga? Počev od prisustva gospođe Bećirević u bazi i sada izjave
2 gospodina Bećirevića o nekom novcu u Srebrenici, u čemu je relevantnost toga,
3 posebno u odnosu na Vašeg klijenta?

4 G. STOJANOVIĆ: Časni Sude, između ostalog, u optužnici se stavlja na
5 teret i mom klijentu da su učestvovali u oduzimanju imovine, vrijednosti i novca
6 izbjeglicama koje se nalaze u Potočarama. Pošto ja vidim da kroz prethodno
7 pitanje gospodin Franken potvrđuje da nije vidio gospođu Bećirević, ja ću
8 odustati onda od ovoga, ali mislim da je ovdje ta poenta bila jasna.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Da, ali Tužilaštvo nije izvo...
10 još nije izvodilo nikakve dokaze u vezi sa mogućom konfiskacijom imovine, a
11 posebno ne tog iznosa novca. Na Vama je.

12 G. STOJANOVIĆ: Ako dopustite...

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mi to nemamo nigdje u spisu, ništa
14 nismo čuli o tome. Zato pitam zašto ste postavili pitanje.

15 G. STOJANOVIĆ: Časni Sude, imamo ga u optužnici, a posle odustajanja
16 Tužilaštva eventualnog od saslušanja gospodina Karremansa čini mi se da je ovo
17 je posljednja prilika da takvo pitanje postavim. Ja ću završiti samo sa još
18 jednim pitanjem poštujući i vrijeme koje sam uzeo.

19 P: Gospodine Franken, želim da završim samo s ovim. Da li Vam je išta
20 poznato o ovom rekviriranju novca ili bilo šta o oduzimanju novca od izbjeglica
21 koji se nalazili u bazi UN-a 12. i 13. jula?

22 O: Dok god su bili u bazi UN-a, nije bilo oduzimanje bilo čega.

23 P: Hvala Vam. Ja više nemam pitanja i time bih završio sa svojim
24 ispitivanjem.

25

26

27

28

29

30

1 G. STOJANOVIĆ: Hvala Sudu.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Stojanović. Pauzu
3 bismo napravili za četiri minute, prema tome bolje je da je napravimo sada
4 odmah. Gospodine Bourgon, Vi ćete početi sa Vašim unakrsnim ispitivanjem poslije
5 pauze, ukoliko se slažete.

6 G. BOURGON: [simultani prevod] Da, gospodine predsjedavajući. Hvala.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, napravićemo pauzu od 25 minuta
8 počev od sada. Hvala Vam.

9 SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

10 ... Početak pauze u 12.26h

11 ... Sjednica nastavljena u 12.57h

12 SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

13 Izvolite sjesti.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodin Bourgon je advokat gospodina
15 Nikolića u ovom predmetu i sad će Vas on unakrsno ispitivati.

16 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

17 Unakrsno ispituje g. Bourgon:

18 [Branilac ispituje putem prevodioca]

19 P: Dobar dan, gospodine.

20 O: Dobar dan.

21 P: Kao što Vam je rekao predsjedavajući ovom Vijeću, ja sam advokat
22 Drage Nikolića u ovom predmetu.

23 Tokom Vašeg iskaza juče, pomenuli ste četiri oficira armije... vojske
24 bosanskih Srba s kojima ste Vi kontaktirali u tom relevantnom periodu i želio
25 bih da potvrdimo da su ta četvorica oficira Vukotić; jesam u pravu?

26 O: U pravu ste, pukovnik Vukotić.

27 P: Aćimović?

28

29

30

- 1 O: Tako je.
- 2 P: Janković.
- 3 O: Tako je.
- 4 P: I major Nikolić.
- 5 O: Iz Bratunačke brigade.
- 6 P: Kada je riječ o Aćimoviću i Jankoviću, ta dvojica su Vam rekli da oni
7 podnose izvještaj Mladiću, generalu Mladiću.
- 8 O: Rekli su mi da dolaze sa Pala, ali nisu nikada rekli da podnose
9 izvještaj generalu Mladiću.
- 10 P: To je u redu. Meni je u redu Vaš odgovor, ali kada je riječ o
11 Vukotiću, Vi ste pomenuli u Vašem iskazu u predmetu *Krstić*, da je on bio iz
12 brigade Skelani.
- 13 O: Tako je.
- 14 P: A kada je riječ o majoru Nikoliću, juče ste pomenuli da je on bio iz
15 Bratunačke brigade i da je bio oficir za vezu za vojsku bosanskih Srba?
- 16 O: Da, on je bio naš oficir za vezu sa vojskom bosanskih Srba. To je
17 tačno.
- 18 P: Juče ste takođe rekli nešto što bih želio da potvrdite. Rekli ste da
19 ste imali posla sa nekoliko brigada u predmetno vrijeme i pomenuli ste brigadu
20 Skelani, Bratunačku brigadu i takođe ste rekli, citiram na stranici 14, redovi
21 16 do 18, da ste bili u kontaktu sa Milićkom... milićkim područjem.
- 22 O: Da, mi smo to zvali Milićka brigada. Ali kada je riječ o kontaktu, morate
23 da date sadržaj tome da je to bio u stvari vizuelni kontakt, a ne stvarni kontakt,
24 jer stvarni kontakt je ostvarivan sa majorom Nikolićem i pukovnikom Vukotićem.
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 P: Kada je riječ o Vašem odgovoru, ima nešto što bih želio da potvrdite,
2 a to je u odnosu na te događaje od 16. do 17. jula, Vi niste se sreli ni sa kim
3 iz Zvorničke brigade?

4 O: Koliko mi je poznato, ne.

5 P: Sa obzirom da ste u jednom trenutku bili S2 za Holandski bataljon -
6 ljudi možda ne znaju šta to znači, ali to je obavještajni oficir i u nekom
7 smislu ste to radili do kraja - bili ste upoznati sa postojanjem Zvorničke
8 brigade.

9 O: Ne. Mi smo znali da tamo postoji jedna vojna jedinica, ali nikad je
10 nismo nazivali Zvorničkom brigadom. Znali smo da postoji jedinica.

11 P: A koliko je Vama poznato, Zvornička brigada nije učestvovala u ovim
12 događajima, relevantnim događajima jula 1995., koliko je Vama poznato?

13 O: Nismo mogli da identifikujemo nijednu jedinicu bosanskih Srba, koliko
14 je meni poznato. Ne.

15 P: Da se vratimo na majora Nikolića iz Bratunačke brigade. Postavljeno
16 Vam je pitanje, moj kolega Vam je postavio pitanje i Vi ste rekli da Vam je
17 mnogo puta navodio različite funkcije.

18 O: Tako je.

19 P: I na kraju Vam nije bilo moguće da procijenite šta je bio tačno
20 njegov položaj.

21 O: Pa, naš zaključak je bio da je on imao neki posao na nivou brigade,
22 ali nismo znali kakav posao.

23 P: U izjavi koji ste dali Tužilaštvu, 26. i 27. septembra 1995. dali
24
25
26
27
28
29
30

1 ste tu izjavu Tužilaštvu, da li se sjećate da ste dali tu izjavu približno u to
2 vrijeme?

3 O: Dao sam mnogo izjava u posljednjih 11 godina.

4 P: Ako postoji potreba ja mogu da Vam pokažem tu izjavu, ali mislim da
5 to nije jako važno. Samo ću Vam citirati ono što ste rekli: "Major Nikolić je
6 rekao da je bio načelnik štaba Bratunačke brigade." Da li je to od jedna
7 njegovih funkcija koju Vam je on pomenuo?

8 O: Da, sjećam se da mi je to jedna od funkcija koju on pomenuo. Da.

9 P: Kada se major Nikolić uzdržavao da Vam ne kaže koja je njegova
10 funkcija, da li Vam je on lagao?

11 O: Pa, ne bih to mogao reći. On mi je navodio razne funkcije mnogo puta,
12 tako da ne bih mogao da kažem da li je on lagao ili je on često mijenjao
13 funkciju.

14 P: Ako pogledamo konkretno na Vaše kontakte sa majorom Nikolićem, da li
15 bi se moglo reći da Vi niste bili iznenađeni što Vam je on davao različite
16 informacije u različitim vremenima?

17 O: Ne, nisam bio time iznenađen.

18 P: Preći ću na drugu temu. Juče tokom Vašeg iskaza, a to je na stranici
19 13, redovi 19 do 21, pomenuli ste da ste imali informaciju o oružju u enklavi u
20 tom smislu da je 28. divizija imala od 4.000 do 4.500 pješadijskog naoružanja i
21 minobacača. Da li se sjećate toga?

22 O: Da. Kad se kaže 4.500 misli se na ručno vatreno oružje, imali su
23 nešto minobacača.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I to je informacija koju ste dobili na osnovu informacija koje je
2 imao Holandski bataljon II prije nego što ste Vi stigli.

3 O: Da, to su sve informacije koje smo dobili od Holandskog bataljona II.
4 Ja ne znam izvor tih informacija.

5 P: A u maju 1995. godine, tokom Vašeg mandata u Holandskom bataljonu
6 III, potvrđeno je da ste vidjeli vojnike Armije Bosne i Hercegovini 28. divizije
7 u borbenoj opremi.

8 O: To je tačno.

9 P: I ja Vas ponovo pitam: u Vašem svojstvu ka... zamjenika komandanta,
10 zatim S4 oficira za logistiku i S2 obavještajnog oficira, a ponekad i S3, Vi ste
11 znali da novo oružje stiže u enklavu u vrijeme dok je Holandski bataljon III bio
12 tamo?

13 O: Da, imali smo predstavu da se to dešava. To je tačno.

14 P: A u januaru 1995. godine, kada ste, a sada Vas ponovo vraćam na
15 jučerašnji iskaz, kada ste pokušali da se bavite problemom slobode kretanja,
16 potvrdili ste da ste pokušali da odete Bandera trougao. Je li je to tačno.

17 O: Da, to je tačno.

18 P: I da ste... da su Vas u jednom trenutku zaustavili, zaustavilo Vas je
19 45 naoružanih muškaraca i nisu Vas pustili da uđete u Bandera trougao.

20 O: To je takođe tačno.

21 P: Na osnovu tog iskustva... Ne, prvo da provjerimo još jednu stvar.
22 Juče iz Vašeg iskaza nisam bio siguran da li je riječ o dva incidenta ili jednom
23 incidentu, jer ste Vi takođe rekli, a to je u redovima 13 do 20 na stranici 17,
24
25
26
27
28
29
30

1 rekli ste: "I patrola je zaustavljena i onda je završila u blokadi. Nekoliko
2 dana smo morali da ostanemo u tom području."

3 O: Tako je.

4 P: Možete li nam dati malo više informacija o tim događajima?

5 O: Pa, bilo je ukupno pet patrola koja su pokušale da uđu u Bandera
6 trougao. Ja sam vodio jednu patrolu, to je bila prva patrola. I zavisno od
7 uspjeha te, bi druge pokušale uđu i bio sam udaljen 2 kilometra od Bandera
8 trougla gdje su nas zaustavili. I moja patrola je tu zaustavljena, a i druge kad
9 su pokušale da uđu su takođe zaustavljene. To je ista akcija.

10 P: I kada ste se otprilike dva dana... dva dana kasnije ste se vratili.
11 Tu su Vas zadržali dva dana.

12 O: Da, koliko se sjećam bilo je četiri dana u stvari.

13 P: Moje prvo pitanje, koje se odnosi na ovu epizodu, je: da li ti ljudi
14 koji su Vas zaustavili, tih 45 naoružanih ljudi, da li Vam se činilo da oni rade
15 na vlastitu inicijativu ili to je bilo organizovana akcija?

16 O: Lokalni komandant brigade, gospodin Zulfo, je bio prisutan i on je
17 bio taj koji me je lično zaustavio, a podržavalo ga je 45 ljudi. Prema tome, to
18 nije bilo, barem ne na inicijativu tih ljudi, već vjerovatno na inicijativu
19 gospodina Zulfe, koji je bio komandant brigade u Armiji Bosne i Hercegovine.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak. Želim samo da budem
21 siguran da u transkript uđe tačno ono što je on rekao. Da li je gospodin Zulfo
22 bio taj koji Vas je lično zaustavio?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: [simultani prevod] Da, to je bio on, a imao je podršku svojih
2 45 ljudi.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala. Želio sam samo da budem
4 siguran da je to tako.

5 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

6 P: Kad je riječ barem o tom jednom incidentu, složićete se sa mnom da su
7 oni djelovali kao organizovana vojska.

8 O: Da. Za taj jedan incident, to je tačno.

9 P: Moje drugo pitanje u vezi s tim incidentom je da: Vi na kraju niste
10 mogli da vidite šta je u Bandera trouglu?

11 O: To je takođe tačno.

12 P: Iako niste znali, tu je mogla da bude kompletna vojska. Tamo je bilo
13 dovoljno prostora za takvo nešto, ali Vi to ne znate.

14 O: Mi smo imali uvid u otprilike 50% područja, jer smo imali oko tog
15 područja izdignuto zemljište i tačno je da se tu moglo puno toga sakriti.

16 P: Ali govorimo o području koje, realno govoreći, ima 5 kilometara
17 dužine.

18 O: Da, 5 sa 2 kilometra.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Vi ste koristili riječ "vojska" dva
20 puta. Ja bih to opisao jednom u mikroskopskom, jednom u makroskopskom kontekstu.
21 Ja bih želio da znam kako svjedok to shvata tu riječ "vojska". Po Vašem
22 mišljenju, šta je, kako Vi shvatate "vojsku"?

23 SVJEDOK: [simultani prevod] To je vojna organizacija koja ima komandni
24 lanac i koja je priznata kao vojska.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Kada ste odgovorili na pitanje koje Vam
2 je postavio gospodin Bourgon prije par trenutaka, red 20, pitanje je bilo:
3 "Sada, barem kada je riječ ovom jednom jedinom incidentu, Vi ćete se složiti sa
4 mnom da ste imali posla sa organizovanom vojskom."

5 A Vi ste odgovorili: "Za taj jedan incident, da, to je tačno gospodine."

6 Da li bi ste sada mogli da to objasnite, da to kvantifikujete? Zašto
7 kada ste sreli tu grupu od 40-tak osoba sa izvjesnim Zulfom koji Vas je
8 zaustavio, zašto ste na kraju tog dana zaključili da ste imali posla sa
9 organizovanom vojskom u tom jednom incidentu?

10 SVJEDOK: [simultani prevod] Pa, ja sam to pomenuo u vezi sa tim jednim
11 incidentom, zato što nije bila očigledna njihova organizacija. Ali u tom
12 momentu, u tom incidentu bilo je jasno da ti ljudi djeluju na osnovu naređenja i
13 smjernica gospodina Zulfe i to me je navelo na zaključak da imam posla sa vojnom
14 jedinicom. Ja sam to prihvatio za taj incident, zato što se to razlikovalo od
15 nedisciplinovanog načina na koji smo bili dočekani ili s kakvim smo se
16 konfrontirali kasnije. Bilo je jasno da u ovom slučaju je riječ o jednoj
17 organizovanoj vojnoj jedinici.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Bourgon, izvolite nastavite.

19 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

20 P: Sada bi želio samo da pojasnimo drugo pitanje u vezi sa onim što
21 niste mogli vidjeti u Bandera trouglu. Ja sam Vam rekao da je to mogla biti
22 potpuna vojska. Dozvolite da preformulišem svoje pitanje. To je moglo biti mnogo
23 više vojnika sa mnogo više naoružanja, a Vi niste imali šansu da to vidite.

24 O: To je tačno.

25

26

27

28

29

30

1 P: Da sada pređemo na jednu drugu temu, a to je zauzimanje osmatračnice
2 *Echo*.

3 Prije nego što pređem na tu temu, želio bih da potvrdimo da tokom Vašeg
4 mandata u Holandskog bataljonu III niste imali pristup niti ste vidjeli ijedan
5 interni dokument, kao što su naređenja, operativna naređenja ili izvještaji u
6 okviru VRS-a.

7 O: Ne, svakako to nisam vidio.

8 P: Niste imali pristup takvoj dokumentaciji.

9 O: Ne, nisam imao pristup takvoj dokumentaciji niti sam ih vidio.

10 P: Pa, kada ste Vi izvukli zaključke o akcijama koja preduzeo VRS, Vi
11 ste to mogli uraditi samo na osnovu svog iskustva i onoga što ste vidjeli na
12 terenu.

13 O: Da, to je tačno.

14 P: Kada je zauzeta osmatačnica *Echo* - i ja se sada pozivam na Vaš iskaz
15 od juče na stranici 30, red 25 i stranici 31, redovi od 1 do 8 - kada je OP...
16 kada je osmatračnica *Echo* zauzeta, Vi ste mislili da je to početak velikog
17 napada na enklavu, a onda ste shvatili da to nije slučaj.

18 O: Tako je, gospodine.

19 P: I na kraju ste zaključili da je to možda jedno od ta dva slučaja, a
20 možda oba slučaja, dakle možda je to testiranje snaga, a možda je pokušaj da se
21 kontroliše put kako bi VRS kontrolisao liniju istok-zapad.

22 O: Tako je.

23 P: A kada je riječ o cilju u ovom konkretnom incidentu, Vi ste na kraju
24 zaključili da je to slučaj, ali niste nikada obaviješteni o tome šta je bio cilj
25 vojske bosanskih Srba u preduzimanju ovih akcija.

26

27

28

29

30

- 1 O: Ne, ne. To je bio naš vlastiti zaključak.
- 2 P: Preći ću na drugu temu. Poznati... poznat Vam je izraz, gospodine,
3 "pravila angažovanja"?
- 4 O: Da.
- 5 P: Želeo bih to da potvrdite, iako o ovome nije bilo reči, ali
6 indirektno jeste bilo reči, da su Vaša pravila o angažovanju bila pravila o
7 angažovanju Ujedinjenih nacija i da je korišćenje sile bilo ograničeno na
8 samoodbranu za Holandski bataljon.
- 9 O: To je tačno.
- 10 P: A samoodbrana, molim Vas da to razjasnite za ovo Pretresno veće,
11 znači da pripadnik Holandskog bataljona ne može da koristi smrtonosna sredstva,
12 osim ukoliko nije napadnut.
- 13 O: To je tačno.
- 14 P: Kada ste dali zeleno naređenje četi B 10. jula, tada je otpala
15 samoodbrana i morali ste da delujete, kako ste juče rekli, kao prava vojska.
- 16 O: To je tačno.
- 17 P: Dakle, Vi biste se složili da od tog trenutka Vi zapravo niste...
18 niste se angažovali u oružani sukob sa vojskom bosanskih Srba.
- 19 O: Molim?
- 20 P: Sa vojskom... sa srpskom vojskom, od tog trenutka, od trenutka kada
21 je izdato zeleno naređenje...
- 22 O: Da.
- 23 P: ... Vi ste bili u oružanom sukobu.
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 O: Da, ali ja sam čuo da "nisam bio u sukobu", a jesam bio u sukobu i ja
2 sam se angažovao. Zato sam se zaustavio.

3 G. BOURGON: [simultani prevod] Verovatno sam ja pogrešio, gospodine
4 predsjedavajući. Izvinjavam se.

5 P: Naravno, sada biste se složilo sa mnom da kada ste počeli da pucate
6 na srpsku vojsku ili bilo koju drugu vojsku, to je moglo da izazove reakciju ove
7 vojske koja će Vas smatrati neprijateljskom i koristiti silu protiv Vas.

8 O: Da.

9 P: Želeo bih da pređemo na ultimatum koji ste dobili od srpske vojske i
10 mislim da će biti neophodno da na grafoskop stavimo dokument 02264 koji je moj
11 kolega juče koristio. Da li bismo mogli da stavimo ovaj dokument na grafoskop
12 pošto još uvek nije... A već je u elektronskoj sudnici. U redu. Izvinite.

13 Imate li ovaj dokument na engleskom pred sobom, pošto ja... A u redu je,
14 sada ga imam na engleskom.

15 O: Imam i ja.

16 P: Na početku bih jednostavno želeo da potvrdite, to je već pomenuo moj
17 kolega pa bih pro... pa ćemo kroz ovo proći brzo. Ovaj... ovom ultimatumu je
18 prethodio ultimatum Holandskog bataljona ili Ujedinjenih nacija, u kojem je
19 rečeno: "Prestanite ili ćemo pribeći vazдушnim napadima."

20 O: Koliko se sećam, to je tačno.

21 P: Ako pogledate ovaj dokument, u gornjem delu, u osnovi se kaže da
22 Ujedinjene nacije ne... se ne razoružavaju, a Vi ste juče rekli: "Ujedinjene
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nacije ne razoružavaju muslimane." Da li ste Vi shvatili to na taj način?

2 O: Da, shvatio sam na taj način.

3 P: Prema tome, da li biste se složili da je cilj srpske vojske u to
4 vreme bio da razoruža muslimansku vojsku?

5 O: Da, to je tada bilo jasno.

6 P: A zašto tokom tog procesa ne bi razoružali i Ujedinjene nacije?

7 O: Ukoliko se baš potrudite, da.

8 P: To se dogodilo 11. jula rano ujutro.

9 O: Da, to je tačno ili nešto kasnije, 10.

10 P: Da, izvinjavam se, u pravu ste. I to se dogodilo 10. jula rano
11 ujutro. Vi ste vodili razgovore sa Bećirevićem unutar enklave u vezi sa merama
12 koje je trebalo preduzeti u slučaju oružanog napada.

13 O: To je tačno.

14 P: A taj razgovor je vođen neko vreme pre desetog. Između Holandskog
15 bataljona i 28. divizije /?je/ došlo do svojevrsnog sporazuma u vezi sa tim šta
16 bi se verovatno dogodilo u slučaju napada.

17 O: To je tačno.

18 P: Konkretnije, nakon ubistva Vašeg vojnika, Vašim komandantima su date
19 veoma jasne direktive o tome da neće doći do povlačenja, osim u koliko najpre ne
20 dođe do sporazuma sa 28. divizijom.

21 O: Ne, sporazum je bio sa lokalnim komandantom BiH, zato što je već
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 postojao sporazum sa divizijom. To je bio drugi problem. Problem je bio što
2 lokalni komandant nije slušao.

3 P: Zahvaljujem Vam za ovo objašnjenje; veoma je jasno. Prema tome, ovi
4 komandanti na terenu nisu mogli da dobiju dozvolu da se povuku, osim ukoliko
5 njihovi sagovornici...

6 O: Na licu mesta.

7 P: ...osim u koliko njihovi sagovornici iz 28. divizije ne kažu: "U
8 redu, možete da idete."

9 O: Tačno.

10 P: Kada je otišla 28. divizija, oni su Vam rekli da su otišli?

11 O: Ne, nisu.

12 P: A kada ste vodili ovaj razgovor sa Bećirevićem, on nikada nije rekao
13 da ukoliko budu napadnuti, da će otići u smeru Tuzle?

14 O: Ne, on me ubeđivao da će biti u stanju da odbrane enklavu tokom 30
15 dana.

16 P: Prema Vašem iskazu, i to je na strani 54, redovi od 13 do 19, Vi ste
17 11. jula otkrili... ujutro otkrili da je 28. divizija nestala?

18 O: To je tačno.

19 P: Da li biste se složili sa mnom da je to bilo iznenađenje za Vas?

20 O: Da, složio bih se.

21 P: Ukoliko ni... Vam nisu poznate namere 28. divizije, da li bi bilo
22 pravično reći da nisu bile poznate ni srpskoj vojsci?

23 O: Pretpostavljam da bi bilo.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Želeo bih da pređemo na deo Vašeg jučerašnjeg iskaza na strani 55,
2 redovi od 9 do 14, kada govorite o granatiranju kolone. Vi tada pominjete da ste
3 dobili izvještaj o granatiranju kolone dok se kretala iz Srebrenice do Potočara.

4 O: To je tačno.

5 P: Možete li da potvrdite da nikada nije pogođena sama kolona?

6 O: Ja to ne mogu ni da potvrdim niti da osporim, zbog toga što je
7 izveštaj glasio da je granatirana kolona, pa sam pretpostavio da to znači da
8 su... da je i pogođena.

9 P: A ako...

10 O: Ali ja nisam tražio nikakvo konkretno objašnjenje.

11 P: Da li bi bilo pravično verovati da, ukoliko je kolona bila pogođena i
12 da je bilo velikih žrtava, mnogo ranjenih, da bi Vam... da biste dobili izvještaj
13 o tome?

14 O: Da, ali oni su izjavili da su usput pokupili ranjene civile na svojim
15 oklopnim transporterima da bi ih doveli u bolnicu i da je do povreda došlo u
16 koloni.

17 P: A kada ste se kasnije evakuisali iz bolnice, nije bilo više od 55
18 ljudi u toj bolnici?

19 O: To nije tačno. Ja ne znam tačno koliko je ljudi bilo u toj bolnici,
20 jer Vam je poznato koliki je kaos tada vladao. Na kraju je bilo oko 114 ranjenih
21 u mojoj bazi. Ja ne znam sad da li su svi ranjeni došli iz Srebrenice ili sa
22 nekog drugog mesta, samo znam da ih je bilo.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kao profesionalni oficir... pješadijski oficir Vi ste svesni koliki
2 je ubilački domet topova i minobacača koje koristila vojska bosanskih Srba?

3 O: Da, jesam.

4 P: Složili bi ste sa mnom da, u koliko je vojska bosanskih Srba zaista
5 želela da granatira kolonu, imala je sredstva da to i učini?

6 O: Koliko je meni poznato, da. Želeo bih nešto da dodam. Da su želeli da
7 pobiju sve u toj koloni, mogli su to i da učine, da.

8 P: Kada je reč o ultimatumom, je... moj kolega je Vam je postavio juče
9 neka pitanja, a na strani 6, redovi od 11 do 15, Vi ste rekli da niste shvatili
10 previše ozbiljno pretnje upućene Vašem ljudstvu.

11 O: To je tačno.

12 P: Rekli ste da je razlog za to, po Vašem mišljenju koje ste izrazili
13 juče, da je jedina stvar koju su mogli da učine da ih koriste kao neku vrstu
14 sklonište ili ljudskog štita.

15 O: To je tačno.

16 P: A onda ste rekli da je pretnja ljudima koji su se nalazili u bazi
17 bila daleko veća.

18 O: To je tačno.

19 P: Ali bilo je puno pripadnika Holandskog bataljona u Vašoj bazi.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, tako je.

2 P: Ja sad ne vidim nikakvu razliku između toga da li bi pokušali da
3 urade nešto ljudima koje su zadržali, a koji su bili iz Vaše jedinice, i između
4 toga da li da granatiraju Vašu bazu.

5 O: Vi mi kažete da ne velite... ne vidite razliku. Verujem Vam.

6 P: Vidite li Vi razliku?

7 O: Da, vidim razliku na sledeći način: ako napolju imate 25.000 ljudi,
8 pogođenih bi bilo možda manje ili više 50 mojih ljudi, tako da šansa da ovi
9 ljudi budu pogođeni je bila srazmerno mala. Ja sam bio tada potpuno ubeđen i još
10 uvek sam ubeđen da je postojala daleko veća pretnja ljudima i da je to bila
11 mnogo realističnija pretnja nego pretnja da će ubiti moje ratne zatvorenike ili
12 njihove zatvorenike.

13 P: Međutim, Vi biste ipak složili sa mnom da, iako Vi različito
14 procenjujete stepen pretnje, obe akcije bi imale iste rezultate u tom smislu
15 kakve bi bile posledice za vojsku bosanskih Srba?

16 O: Da.

17 P: Želeo bih sada da se osvrnemo na jedan komentar koji ste izneli juče.
18 Mislim da je veoma važno da pogledamo tačno kojim ste se rečima izrazili. Ovaj
19 komentar nalazi se redovima 16 do 19 na strani 60. Želeo bih da Vam dam možda
20 priliku da možda malo ublažite ono što ste rekli juče, jer Vi ste juče izjavili
21 sledeće. Pitanje je glasilo: "Koliko ste ozbiljno shvatili pretnju da se
22 bombarduje glavna komanda i baza sa izbeglicama?" Vaš odgovor je glasio: "Vrlo

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ozbiljno sam to shvatio, jer to su već činili i ranije i ono što po tim mislim
2 jeste da su pucali na izbeglice sa svim raspoloživim sredstvima."

3 Da li je vojska bosanskih Srba i u jednom trenutku pucala na kolonu svim
4 raspoložanim sredstvima?

5 O: To je tačno lokalno. Ono što sam ja mislio jesu položaji oko Papaka
6 /?Papka/. Tu su bili protivvazdušni topovi i sistemi sa višecevnim bacačima
7 raketa. Naravno, postojala je mogućnost da se sva ova raspoloživa... postojala
8 je mogućnost da se prevede kao da su sva ova sredstva raspoloživa vojsci
9 bosanski Srba. To nije tačno, samo sam mislio da su imali lokalna sredstva da
10 pucaju.

11 P: Da li bi bilo pravično reći da ste želeli da kažete da su oni ranije
12 koristili artiljeriju i da bi to možda mogli ponovo da urade?

13 O: Oni su ranije koristili artiljeriju protiv gomile izbeglica i ukoliko
14 su želeli to da urade verovatno bi to i uradili.

15 P: Dozvolite mi da citiram ono što sam rekao: "Već su koristili ranije
16 artiljeriju protiv ove gomile izbeglica."

17 O: Jesam.

18 P: Ali složili smo se da niko... da nije bilo velikih pogodaka u toj
19 koloni izbeglica.

20 O: Nismo se složili. Ja sam već svedočio da su nasumice pucali na grad
21 Srebrenicu, a u Srebrenici se nalazila gomila ljudi. Ja sam podneo izvještaj ili
22 izjavio da je bilo paljbe, artiljerijske paljbe u oblasti Potočara i da se

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pucalo na izbeglice iz Srebrenice do Potočara.

2 P: Ali Vi ste rekli da su hteli da ubiju sve ove ljude i da su imali
3 sredstva da to i učine.

4 O: Ali to nije u suprotnosti sa onim što sam ranije izjavio.

5 P: U redu. Mogu da prihvatim ovaj odgovor. Prećiću na drugu temu. To se
6 nalazi na strani 64, redovi od 1 do 10. Vi ste pomenuli da je došlo do
7 pešadijskog napada ili je bar takvo bilo pitanje koje postavio moj kolega. Iako
8 je to bilo sugestivno pitanje, mi nismo uneli prigovor. Pitanje je glasilo
9 ovako: "Došlo je do napada pešadije u jednom trenutku toga jutra. Možete li
10 ukratko da na nam opišete šta ste primetili u tom pogledu?"

11 O: U redu.

12 P: Da li je to bio napad ili je jednostavno bilo razmetanje silom?

13 O: Ne, ali verovatno treba da objasnimo šta vojni termin "napad" znači.
14 Kada napredujete u razvijenoj formaciji prema određenom mestu, to se zove napad
15 u formaciji. Ukoliko mislite da je bilo napada u smislu da su oni pucali, da je
16 bilo isturene paljbe i slično, to je netačno. Oni su došli i razvivši snage u
17 formacije za napad iz oblasti *Papa* prema bazi u Potočarima. Tako treba ovde da
18 shvatite reč "napad". U tome je moj problem. Ja sam stari vojnik i koristim
19 vojne termine koji drugima nisu uvek jasni.

20 P: Svakako mogu da shvatim da Vi koristite ovaj jezik, ali mislim da je
21 prikladno da ovo Pretresno veće shvati...

22 O: Nema problema, naravno.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: ... da Pretresno veće shvati da se oni nisu približili ovim
2 izbeglicama i pucali na njih.

3 O: To je tačno.

4 P: Kada je reč o spisku lica koji je pripremljen u bazi uz pomoć
5 komiteta gospodina Mandžića, Vi ste pomenuli - mislim tu na Vaš iskaz od juče,
6 strana 74, redovi od 8 do 10, kao i redovi od 17 do 22 - Vi ste pomenuli da je
7 svrha ovog spiska bila da se identifikuju ljudi koji su bili u opasnosti ili
8 nepoznata lica.

9 O: Da, tačno.

10 P: Kada ste pomenuli, šta je bila svrha ovog spiska? Samo muškarci, samo
11 mladi, samo stari ili svi muškarci?

12 Već znamo da su na spisku... da Mandžić nije bio na ovom spisku.

13 O: Pa, ja nisam čitao ovaj spisak, ali svrha je bila da... jer Mladić je
14 najavio da će ispitivati i proveravati da li su muškarci bili ratni zločinci ili
15 borci. Tako da je svrha bila naročito da se pošalje u Holandiju, kako bi spisak
16 bio objavljen. To je neka vrsta trika, koji se koristi u nuždi i koji je
17 koristio Amnesty International i to je uspevalo. To je jedino što je meni palo
18 na um kako bih poboljšao zaštitu za ove ranjivu... za ovu ranjivu grupu ljudi.

19 P: A Vi ste naravno imali tu nameru, jer ste pomenuli... nameru koju ste
20 pomenuli da zaštitite ove ljude, jer ste čuli da je bilo vikanja i drugih
21 događaja u "Beloj kući".

22 O: Da, bili smo zabrinuti za sudbinu ovih muškaraca.

23 P: Ukoliko ste, dakle, odlučili da preduzmete dodatni korak da zaštitite ove
24 muškarce, da li biste se složili da ste bili zadovoljni evakuacijom civila uopšte?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja nisam dobio nikakve izveštaje ili bilo kakvog razloga da sumnjam
2 da su se neke ozbiljne stvari događale ženama i deci.

3 P: Imam samo još dva pitanja. U Vašoj izjavi Tužilaštvu od 26. i 27.
4 septembra, citiraću pasus u kojem ste izjavili sledeće. Ako je potrebno mogu da
5 Vam pokažem izjavu, ali jednostavno bih želeo da potvrdite nešto što ste
6 izjavili i sada ću pročitati citat iz... doslovni citat iz ove izjave:

7 "Nakon... po završetku evakuacije, izvan baze sam video 70 vojnika u
8 crnim uniformama sa crvenim oznakama na levom rukavu. Neki su imale crvene
9 beretke, drugi crne, a većina nije imala ništa na glavi. Stajali su i čekali
10 prevoz, a onda otišli u smeru Bratunca."

11 O: To je tačno.

12 P: To je ono što ste Vi videli po završetku evakuacije. Koliko se Vi
13 sećate, da li su ovi ljudi bili umešani u događaje u Vašoj bazi ili oko nje
14 tokom ovih dana?

15 O: Mi ih nismo prethodno identifikovali. Oni su se tu nalazili, oni su
16 se tu okupili i ja sam dobio izveštaj da se tu okupila jedna grupa, pa sam ja
17 lično otišao na lice mesta da vidim šta se događa, kao što sam već prethodno
18 izjavio.

19 P: A tada pominjete da su oni otišli za Bratunac.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: U smeru Bratunca.

2 P: Ne znate šta se dogodilo sa ovom grupom.

3 O: Ne. Otišli su u smeru Bratunca.

4 P: Moje posljednje pitanje će biti sledeće: događaji koji su se odigrali
5 - kažem u predmetno vreme, ali uvek mislim na događaje od 6. do 17. jula 1995. -
6 jedini holandski vojnik ubijen, koji je bilo koja strana ubila tokom ovih
7 događaja, zapravo su ga ubile snage 28. divizije.

8 O: To je tačno.

9 P: Hvala Vam. Nemam više daljih pitanja. Hvala Vam, gospodine.

10 G. BOURGON: [simultani prevod] Ovim se završava moje unakrsno
11 ispitivanje.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam gospodine Bourgon.
13 Koji je sledeći? Da, gospodine Josse. Pa, imamo još oko 10 minuta.
14 Predlažem da počnete.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Biće mi drago da počnem.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Majore Franken, gospodin Josse brani
17 generala...

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Genarala Gveru.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, generala Gveru.

20 Unakrsno ispituje g. Josse:
21 [Branilac ispituje putem prevodioca]

22 P: Gospodine Franken, dozvolite da sada nastavimo tamo gdje je stao moj
23
24
25
26
27
28
29
30

1 uvaženi kolega, gospodin Bourgon, sa nesrećnom pogibijom gospodina van Rensena.
2 Odmah nakon što se to desilo, da li je došlo do bilo kakvog nesporazuma unutar
3 komande Holandskog bataljona, neslaganja u vezi s tim šta su radili ti vojnici
4 na toj konkretnoj osmatračnici?

5 O: Ne, nije.

6 P: Mi znamo da su ti vojnici, u stvari, prelazili srpske linije.

7 O: Mislite na vojnike osmatračnice *Foxtrot*?

8 P: Govorim o onima koje je napala Armija Bosne i Hercegovine i kada je
9 poginuo gospodin van Rensen.

10 O: Da, i onda *Foxtrot*, jer je oklopni transporter prošao blokadu u
11 Srebrenici i onda su hitna kola povezala gospodina van Rensena.

12 P: Samo da proverim da li govorimo o istoj četi. Ko je bio komandir
13 čete?

14 O: Kapetan Groen je bio komandir čete.

15 P: Dakle govorimo o istoj jedinici, o istoj četi. On je smatrao da
16 ljudstvo na toj osmatračnici je u stvari trebalo da se preda srpskim snagama;
17 zar to nije tačno?

18 O: Očigledno.

19 P: A Vi ste zbog toga bili zabrinuti na izvestan način; je li to tačno?

20 O: Pa, ja po pravilu pokušavam da održim svoje ljudstvo na okupu i da
21 ih... da povučem svoje ljudstvo i svoju opremu na svoju vlastitu teritoriju. A
22 ako mislite na to što je kapetan Groen bio komandir čete B u vrijeme kada su...
23 kada je Vojska Republika Srpske zauzela osmatračnicu, ja sam mu naredio da je
24 povрати; i to je tačno, ako mislite na tu raspravu.

25 P: Da li ste Vi u jednom trenutku putem radio veze rekli: "Znaš šta ja
26
27
28
29
30

1 mislim o tome i neću o tome više da raspravljam."

2 O: Moguće, jer ja nisam baš bio pristalica rasprava, posebno ne u to
3 vrijeme. Ne znam. Ali rezultat je bio da sam mu naredio, ako je moguće, da ih
4 dovede natrag.

5 P: Da li ste u jednom trenutku odbili dozvolu kapetanu Groenu da se
6 povuče u pravcu linija VRS-a?

7 O: Je l' se i dalje bavimo situacijom osmatračnice *Foxtrot*?

8 P: Da.

9 O: Ne sjećam se, moguće da je tako.

10 P: I na kraju ste shvatili da jedina opcija da se... da te snage krenu
11 prema liniji VRS-a i da se predaju.

12 O: Ne. Na osnovu onoga što se desilo vojniku van Rensenu i znajući da na
13 lokalnom nivou nije bilo nikakve koordinacije sa lokalnim zapovjednikom Armije
14 Bosne i Hercegovine na licu mjesta, zaključio sam da moje snage jako rizikuju
15 ako se vraćaju bez pristanka tog lokalnog zapovjednika i zato sam rekao, to sam
16 i ranije izjavio: "Povucite se samo ako postoji pristanak lokalnog zapovjednika
17 Armije Bosne i Hercegovine; inače ostanite tu gdje jeste sve dok ne dođu srpske
18 snage i onda se njima predajte."

19 P: A u stvarnosti, kao što ste već rekli, kada zapovjednik Armije Bosne
20 i Hercegovine ne bi dao dozvolu, Vaše trupe su imale samo jednu opciju.

21 O: Da, imali su jednu opciju.

22 P: Da idemo dalje, ako možemo. Vama su postavljena različita pitanja
23 tokom protekla dva dana u vezi sa pukovnikom Aćimovićem.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, tako je.

2 P: I Vi ste rekli da je on G4 oficir.

3 O: Izvinjavam se, on je rekao da je oficir zadužen za logistiku na
4 Palama, a to je G4, time se obilježava ta funkcija.

5 P: Složićemo se s tim, ali ono sa čim se ne slažemo je da je on bio
6 oficir sa Pala. Ja Vam tvrdim da je on, u stvari, bio oficir iz Drinskog
7 korpusa.

8 O: Moguće je. On mi se sâm predstavio kao da je pukovnik, G4 oficir s
9 Pala.

10 P: Ja bih to prihvatio, kao što sam rekao, da je on bio oficir za
11 logistiku. Njegova uloga je bila pomoćnik komandanta za logistiku u okviru
12 Drinskog korpusa.

13 O: Vjerujem Vam.

14 P: Postavljeno Vam je juče pitanje da, naime, oslikate dokazni predmet
15 koji je mislim IC17, da u njega unesete mjesto gdje su pronađena tijela, leševi
16 koji je pronašao poručnik Coster.

17 O: Da.

18 P: Od Vas nije traženo, odnosno niste upitani da li ste u mogućnosti da
19 se bavite tim jednim tijelom koje pronašao potpukovnik Karremans.

20 O: Pa, ne bih mogao time da se bavim, jer je prošlo nekoliko sati nakon
21 što sam dobio taj izvještaj preko pukovnika Karremansa, tako da se nisam više
22 time bavio. /?Sugerisao sam/ da se time pozabavi pukovnik, jer ja se nisam to
23 provjeravao.

24 P: Kada bi se sada pred Vas stavila fotografija, da li biste bili u
25
26
27
28
29
30

1 mogućnosti da označite mjesto za koje Vam je rečeno da je na njemu pronađeno to
2 tijelo?

3 O: Koliko ja poz... koliko ja znam, postoji fotografija na kojoj bilo
4 devet tijela, ali ne znam za fotografiju tog jednog pogubljenja.

5 P: Da li sam ja potpuno pogrešio?

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim da se na ekran pozove IC17.

7 P: Vi ste ovdje obilježili devet tijela, to možemo da vidimo.

8 O: Da.

9 P: Ono što bih ja želio da znam je da li bi ste bili u mogućnosti da
10 obilježite mjesto na kome je pronađeno to jedno tijelo za koje Vam je rekao
11 pukovnik Karremans.

12 O: Ne. Ja samo znam gdje se to nalazi u području, ali... kad mi je
13 javljeno, ali ne znam tačno mjesto. Znam samo mjesto gdje je nađeno tih devet
14 tijela. Ako pogledate strelicu koja obilježava autobusnu stanicu, onda bi
15 pogubljenje bilo jugoistočno odatle, na samom rubu te livade. Javljeno je da je
16 tu obavlje... izvršeno to jedno pogubljenje.

17 P: Vi ste juče rekli da je to bilo istočno od autobusne stanice.

18 O: Da, sad sam napravio grešku. To je bilo istočno autobusne stanice.

19 P: Dakle ne jugoistočno?

20 O: Ne, ne. Istočno od autobusne stanice. Ja sam sad pokušavao da pokažem
21 na šta sam mislio na ovoj karti. Istočno je tačno.

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mi bismo tražili od svjedoka da
23 obilježi ono što misli. Da li to treba da bude na ovoj istoj karti ili na nekoj drugoj?

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Svakako, gospodine Josse.

2 Gospodine Franken... Gospodo poslužiteljice, molim Vas pomozite
3 gospodinu Frankenu.

4 Gospodine Franken, molim Vas obilježite na toj istoj karti ili tom istom
5 snimku koju imate pred sobom mjesto za koje mislite da odgovara mjestu na kojem
6 je, prema informaciji koju ste dobili od pukovnika Karremansa, nađeno to tijelo.

7 SVJEDOK: [simultani prevod] Meni je rečeno da je to bilo iza autobusne
8 stanice i opisano mi je kao da je to u ovom području.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Molim Vas unesite "X". da,
10 "jedno tijelo". U redu.

11 Da li je to u redu, gospodine Josse?

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Da i ja nemam više pitanja za ovu temu.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Onda je ovo vrlo zgodan
14 trenutak da se sada zaustavimo sa radom.

15 Ja vidim da ste Vi ustali, gospodine Thayer. Da li postoji neka
16 konkretna svrha zbog koje ste ustali?

17 G. THAYER: [simultani prevod] Da, časni Sude.

18 Ako bi se ovaj dokument mogao potpisati i staviti datum, kako bismo
19 mogli da pravimo razliku u odnosu na prethodni dokument.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ali to je isti dokument. To će ostati
21 isti dokazni predmet sve vrijeme, jer onda se postavlja pitanje pozivanja na taj
22 dokument.

23 [Pretnosno vijeće i sekretar se savjetuju]

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Gospođa tajnica me obavijestila
2 da može da dobije drugi broj i onda bismo mogli da ih razlikujemo.

3 Samo još jedna manja stvar. Gospodin McCloskey je ranije, na početku
4 današnje sjednice, nagovijestio da Tužilaštvo će možda razmotriti sužavanje
5 optužnice i da će nas o tome obavijestiti tokom ove sedmice. Samo da bi bilo
6 jasno, ako Tužilaštvo želi da radi bilo šta takve vrste, onda se mora striktno
7 pridržavati zakona utvrđenog našom odlukom od 31. maja i 13. jula. Ako se
8 povlače neke tačke optužnice, onda se mora podnijeti podnesak sa zahtjevom da se
9 izmjeni i dopuni optužnica. U redu? Tako da mi očekujemo prije svega od Vas
10 takav podnesak, prije bilo čega drugog.

11 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Zahvaljujem se prevodiocima i svom
13 osoblju, a svjedoka molim da potpiše kod oznake "jedno tijelo".

14 U redu. Ovim smo završili današnju sjednicu. Želim da se zahvalim
15 prevodiocima, osoblju, svima ostalima što su ostali s nama malo duže od
16 predviđenog vremena. Nastavljamo sa radom sutra ujutru. Gospodin Josse će
17 nastaviti svoje unakrsno ispitivanje i nadam se da ćemo pokušati i uspjeti da
18 završimo s Vama sutra, gospodine, da možete da se vratite kući. Hvala Vam
19 lijepo.

20 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

21 ... Sjednica završena u 13.48h.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Nastavak zakazan za srijedu,
18.10.2006., u 09.00h.

utorak, 17.10.2006.

Predmet br. IT-05-88-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.